

**“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT
TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ
CƏMİYYƏTİ**

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
uyğun hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorların Rəyi**

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MMC

MÜNDƏRİCAT

Səhifə

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiq edilməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətinin bəyanı.....	1
Müstəqil Auditorların Rəyi	2-4
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat.....	5
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	6
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat.....	7
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	8
Maliyyə hesabatlarına dair qeydlər	9-62

**31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ
HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI**

Bu bəyannamə müvafiq olaraq müəssisənin rəhbərliyinin və müstəqil auditorların "TBC Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin ("Cəmiyyət") maliyyə hesabatları ilə bağlı öhdəliklərinin müəyyən olunması məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik, 31 dekabr 2022-ci il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə əməliyyat nəticələrini, kapitalda dəyişiklikləri və pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirən maliyyə hesabatlarının, Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq düzgün şəkildə hazırlanması üzrə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- MHBS-ə riayət olunması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa, onun maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı; və
- Yaxın gələcəkdə Cəmiyyət işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Cəmiyyət daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə hazırlanmış maliyyə hesabatları 19 aprel 2023-cü il tarixində Cəmiyyətin İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilmişdir.

İdarə Heyəti adından:

Əjdər Əliyev
Baş direktor

Bakı, Azərbaycan Respublikası
19 aprel 2023-cü il

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
19 aprel 2023-cü il

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

“TBC Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Səhmdarına və İdarə Heyətinə.

Rəy

Biz “TBC Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (“Cəmiyyət”) 31 dekabr 2022-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2022-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün Əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditini üzrə Auditorun Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (MBESS məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESS məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas Audit Məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mülahizəmizə əsasən, cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditini zamanı ən çox əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdir. Bu məsələlər, ümumilikdə, maliyyə hesabatlarının auditini çərçivəsində və bu hesabatlarla bağlı rəyimizin formalaşdırılması zamanı nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərlə bağlı ayrıca rəy bildirmirik.

Əsas audit məsələsi

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatı və maliyyə icarələri

Müştərilərə verilmiş kreditlər və maliyyə icarələri cəmi aktivlərin 87%-ni təşkil edir və müntəzəm olaraq təxmin edilən və istifadə edilən fərziyyəyə qarşı həssas olan ehtimal olunan kredit zərərləri (“EOKZ”) üzrə ehtiyat çıxılmaqla qiymətləndirilir.

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi rəhbərlikdən defolt ehtimalını (DE), defolt vəziyyətində riskə məruz qalma riskini (DVRMQ) və defolt zamanı yaranan zərəri (DZYZ) müəyyən etmək üçün müşahidə edilən tarixi məlumatları, cari iqtisadi vəziyyəti və mövcud perspektivli məlumatları nəzərə alaraq əhəmiyyətli mülahizələri və qiymətləndirmə üsullarını tətbiq etməyi tələb edir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və maliyyə icarələri üzrə kredit zərəri ehtiyatı, Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti üzrə qalıqlarının əhəmiyyətli olması və "Maliyyə Aletləri" adlı 9 sayılı MHBS üzrə EOKZ məbləğinin hesablanması mürekkəbliyi və mülahizələrə görə əsas audit məsələsi hesab edilir.

Audit zamanı bu məsələ necə nəzərdən keçirilmişdir?

Biz "Maliyyə Aletləri" adlı 9 sayılı MHBS-in tələblərinə uyğunluğun EOKZ qiymətləndirməsi ilə bağlı Cəmiyyətin metodologiyası və daxili qaydalarının əsas aspektlərini təhlil etmək üçün maliyyə risklərinin idarə edilməsi üzrə öz mütəxəssislərimizi cəlb etmişik.

Peşəkar mülahizələrin uyğunluğu və EOKZ üzrə ehtiyat ehtimalları ilə bağlı rəhbərlik tərəfindən irəli sürülən fərziyyələrin uyğunluğunu təhlil etmək üçün biz aşağıdakı prosedurları həyata keçirmişik.

Biz, müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə DE, DZYZ və DVRMQ hesablanması, gecikmələrin və kredit ödənişlərinin əsas sistemlərdə vaxtında əks olunması və kreditlərin müvafiq mərhələlərə bölüşdürülməsi üçün məlumatların düzgünlüyünü sınaqdan keçirmişik. Biz nümunə əsasında dəstəkləyici sənədlərə daxil edilmiş məlumatları razılaşdırmışıq.

Biz həmçinin maliyyə hesabatlarının açıqlanmasının Cəmiyyətin kredit riskinə məruz qalmasını lazımı şəkildə əks etdirib-etdirmədiyini qiymətləndirmişdik.

Maliyyə Hesabatlarına görə Rəhbərliyin və İdarəetmə Səlahiyyəti Verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, fırıldaçılıq və ya xətlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik, maliyyə hesabatlarını hazırladıqda Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyəti verilmiş şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Audit üzrə Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, fırıldaçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olduğu hallarda, Beynəlxalq Audit Hesabatlarına (BAS) uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaçılıq və ya xətlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə hazırlanmış maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Audit zamanı biz BAS-ın tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi peşəkar mühakimə tətbiq edir və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edərək qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirərək həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib olan audit sübutları əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki fırıldaqçılıq, sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması üçün daxili nəzarət sistemi barədə anlayış əldə edirik;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisə və ya şərtlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Bununla belə, gələcək hadisə və ya şərtlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli şəkildə təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddəti, habelə əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında idarəetmə səlahiyyəti verilmiş şəxslərə məlumat veririk.

Baker Tilly Azerbaijan

19 aprel 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Faiz gəliri	7	3,787	2,555
Faiz xərci	7	(852)	(483)
Xalis faiz gəliri		2,935	2,072
Haqq və komissiya xərcləri	8	(28)	(24)
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis zərər		(1)	(1)
Əməliyyat gəliri		2,906	2,047
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin bərpası	13, 14	1,421	1,460
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	9	(1,944)	(1,556)
Ümumi və inzibati xərclər	10	(828)	(759)
Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması üzrə xalis ədalətli dəyər zərəri	13	(121)	-
Satış üçün saxlanılan aktivlərin ədalətli dəyərində dəyişiklik	16	153	(567)
Digər əməliyyat gəliri, xalis		22	277
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət		1,609	902
Mənfəət vergisi üzrə (xərc)/gəlir	11	(72)	77
İl üzrə xalis mənfəət		1,537	979
DİGƏR MƏCMU GƏLİR			
İl üzrə digər məcmu gəlir		-	-
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU GƏLİR		1,537	979

İdarə Heyəti adından:

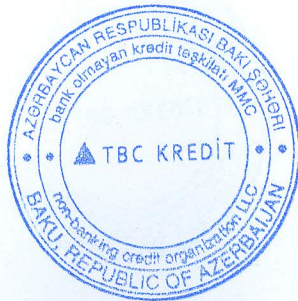
Əjdər Əliyev
Baş direktor

Bakı, Azərbaycan Respublikası
19 aprel 2023-cü il

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
19 aprel 2023-cü il

9-62-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

**MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNƏ**

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	12	1,009	197
Müştərilərə verilmiş kreditlər	13	10,442	9,926
Maliyyə icarələri	14	4,530	4,349
Əmlak və avadanlıqlar	15	201	207
Qeyri-maddi aktivlər	15	14	18
Satış üçün saxlanılan aktivlər	16	655	757
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	11	294	288
Digər aktivlər	17	151	154
CƏMİ AKTİVLƏR		17,296	15,896
ÖHDƏLİKLƏR			
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	18	642	2,839
Müddətli borc vəsaitləri	19	490	635
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	20	5,120	3,034
İcarə öhdəliyi	21	125	79
Digər öhdəliklər	22	455	382
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		6,832	6,969
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	23	8,453	8,453
Bölüşdürülməmiş mənfəət		2,011	474
CƏMİ KAPİTAL		10,464	8,927
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		17,296	15,896

İdarə Heyəti adından:

Əjdər Əliyev
Baş direktor

Bakı, Azərbaycan Respublikası
19 aprel 2023-cü il

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
19 aprel 2023-cü il

9-62-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

**“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ**

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Nizamnamə kapitalı	(Yığılmış zərər)/ Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
1 yanvar 2021-ci il	8,453	(505)	7,948
İl üzrə xalis mənfəət və digər məcmu gəlir	-	979	979
31 dekabr 2021-ci il	8,453	474	8,927
İl üzrə xalis mənfəət və digər məcmu gəlir	-	1,537	1,537
31 dekabr 2022-ci il	8,453	2,011	10,464

İdarə Heyəti adından:

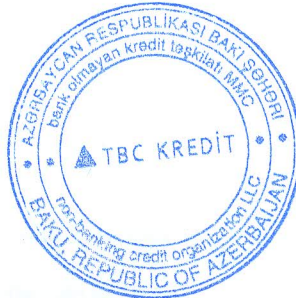
Əjdər Əliyev
Baş direktor

Bakı, Azərbaycan Respublikası
19 aprel 2023-cü il

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
19 aprel 2023-cü il

9-62-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

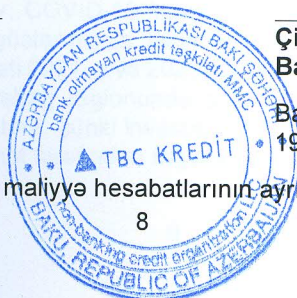
	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il tarixində baş a çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində baş a çatmış il üzrə
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ:			
Alınmış faiz		3,824	3,673
Ödənilmiş faiz		(816)	(404)
Ödənilmiş haqq və komissiya		(28)	(24)
Ödənilmiş inzibati və əməliyyat xərcləri		(602)	(522)
Ödənilmiş işçi heyəti ilə bağlı xərclər		(1,948)	(1,553)
Alınmış digər əməliyyat gəlirləri, xalis		22	265
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərindəki dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti		452	1,435
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslarda xalis dəyişiklik		(129)	88
Maliyyə icarələrində xalis dəyişiklik		(111)	(4,108)
Digər əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində xalis dəyişiklik		1,057	385
Ödənilmiş mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə təmin olunan/(istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri		1,269	(2,200)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(50)	(20)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə təmin olunan/(istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri		1,219	(2,220)
İNVESTİSİYA FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ			
Əmlak və avadanlıqların alınması		(44)	(33)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(2)	(13)
Bina və avadanlıqların satışı üzrə daxilolmalar		-	4
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		(46)	(42)
MALİYYƏ FƏALİYYƏTİNDƏN DAXİL OLAN PUL VƏSAİTLƏRİ			
Banklardan daxilolma	18	500	3,300
Banklara ödənişlər	18	(2,696)	(4,196)
Buraxılmış istiqrazlar üzrə daxilolmalar	20	2,000	3,000
İcarə öhdəliklərinin əsas hissəsinin ödənilməsi	21	(68)	(93)
Müddətli borc vəsaitlərinin ödənilməsi	19	(96)	-
Maliyyə fəaliyyətində (istifadə olunan)/təmin olunan xalis pul vəsaitləri		(360)	2,011
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin qalığı üzrə valyuta dəyəri dəyişikliklərinin təsiri		(1)	(1)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım/(azalma)		812	(252)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, <i>ilin əvvəlinə</i>	12	197	449
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, <i>ilin sonuna</i>	12	1,009	197

İdarə Heyəti adından:

Əjdər Əliyev
Baş direktor

Bakı, Azərbaycan Respublikası
19 aprel 2023-cü il

9-62-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

Çingiz Abdullayev
Baş mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
19 aprel 2023-cü il

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

1 GİRİŞ

Təşkilat və əməliyyatlar

“TBC Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (“Cəmiyyət”) Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir və Azərbaycan Respublikasında daimi olaraq fəaliyyət göstərir. Cəmiyyət məhdud məsuliyyətli cəmiyyətdir və Azərbaycan qanunvericiliyinə əsasən yaradılmışdır.

Cəmiyyət 7 dekabr 1999-cu il tarixində “Şor Oversiz Azərbaycan” bank olmayan kredit təşkilatı kimi təsis edilmiş və 7 aprel 2006-cı il tarixində “SOA Kredit” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti kimi, daha sonra 28 iyul 2008-ci il tarixində 1400233171 dövlət qeydiyyat nömrəsi (VÖEN) ilə “TBC Kredit Bank Olmayan Kredit Təşkilatı” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti kimi təkrar qeydiyyatdan keçmişdir.

Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikası ərazisində kommərsiya kreditlərinin verilməsidir. Cəmiyyətin fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən tənzimlənir və işgüzar fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (“ARMB”) tərəfindən məhdud bank əməliyyatları üçün verilmiş bank olmayan kredit təşkilatı lisenziyasına əsasən icra olunur. Cəmiyyətin hüquqi ünvanı 28 May küçəsi 71/77, Bakı, Azərbaycandır.

31 dekabr 2022-ci il tarixinə Cəmiyyətin 3 filialı (31 dekabr 2021-ci il: 3 filial) mövcud olmuşdur. Cəmiyyət çoxsaylı birbaşa satışlarla ümumi pərakəndə satışdan daha çox, mikro və kiçik biznes sektorlarında satışları artırmağa çalışır və çox sayda satış nöqtəsinə ehtiyac duyulmur. Cəmiyyətin ana şirkəti, 100% nizamnamə kapitalına sahib olan və Gürcüstanda fəaliyyət göstərən “TBC Bank” Səhmdar Cəmiyyətidir.

31 dekabr 2022-ci il tarixinə Cəmiyyətə son nəzarətədiçi tərəf, “TBC Bank” Səhmdar Cəmiyyəti olmuşdur.

Cəmiyyətin əməliyyat mühiti

Cəmiyyətin fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilir. Cəmiyyət inkişaf etməkdə olan bazarın xüsusiyyətlərini əks etdirən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarları ilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərir. Hüquq, vergi və tənzimləyici strukturlar daimi inkişafdadır, bununla belə mütəmadi olaraq yeni şərtlərə, dəyişikliklərə məruz qalırlar, bu isə öz növbəsində digər hüquqi və maliyyə çətinlikləri ilə birlikdə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələrin üzlaşdiyi problemləri daha da gücləndirir.

Azərbaycan iqtisadiyyatı həmçinin beynəlxalq enerji qiymətləri səviyyəsindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır. Xam neftin qiyməti ilin birinci yarısında təchizat ilə bağlı çətinliklər səbəbindən artmış, lakin ilin ikinci yarısından etibarən mümkün iqtisadi tənəzzüllə bağlı çətinliklər tələbi azaltdığından neft qiymətləri, ümumilikdə, azalmışdır. “Brent” markalı neftin spot qiyməti 2022-ci ildə 1 barel üçün orta hesabla 100 ABŞ dolları təşkil etmişdir. Yüksək neft qiymətləri ölkənin iqtisadi inkişafını dəstəkləmişdir.

2015-2016-cı illərdə Azərbaycan manatının dəyərdən düşməsi biznes mühitində ciddi qeyri-müəyyənliklərə səbəb olmuşdur. Bu səbəbdən hökumət son 5 ildə sabit məzənnəni qorumaq üçün bütün lazımi tədbirləri həyata keçirmişdir. Nəticədə, neftin dünya bazarındaki qeyri-sabit qiyməti yerli valyutaya təsir göstərməmiş, eləcə də biznes mühitində qeyri-müəyyənlik artmamışdır. COVID-19 koronavirus pandemiyası 2020-ci ildə müəssisələrə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmişdir, lakin hökumətin uğurlu peyvənd kampaniyasından sonra müəssisələrin əksəriyyəti 2021-ci və 2022-ci ilin birinci yarısında davamlı olaraq öz normal fəaliyyətinə qayıtmışdır. Qarabağ regionunda atəşkəs razılaşmasının davam etməsi biznes mühitinə də müsbət təsir göstərir, çünki investisiyaların cəlb edilməsi və işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişafı üçün hökumət tərəfindən həyata keçirilən bir sıra layihələr mövcuddur.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

ÜDM 2021-ci illə müqayisədə 2022-ci ildə 4.6% artaraq 133.8 milyard AZN-ə (78.7 milyard ABŞ dolları) çatmışdır. Dövlət Gömrük Komitəsinin statistikasına əsasən 2022-ci il ərzində Azərbaycan Respublikasının xarici ticarət dövriyyəsi təqribən 52.69 milyard ABŞ dollarına çatmışdır. Bu məbləğin 38.15 milyard ABŞ dolları ixrac olunan məhsulların, 14.54 milyard ABŞ dolları isə idxal olunan məhsulların payına düşmüşdür.

Hökumət Azərbaycan manatının sabitliyi ilə bağlı monetar siyasətini davam etdirmiş, həmçinin ayrılmış valyuta resursları Azərbaycan manatını sabitləşdirmişdir. Bu siyasət makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədi ilə 2022-ci ilin doqquz ayı ərzində davam etdirilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı dövr ərzində yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsini bir neçə dəfə dəyişdirmiş və sabit artımı ilə dərəcələr 7,25%-8,25% arasında olmuşdur.

İnflyasiya dərəcəsi 2021-ci ilin dekabrında 6,7%-dən 2022-ci ilin dekabrında 13,9%-ə qədər yüksəlmişdir.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. “Fitch” və “S&P” Azərbaycan Respublikasının reytingini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. “Moody’s Investors Service” ölkə üçün “Ba1” kredit reytingini təyin etmişdir.

2 MALİYYƏ HESABATLARININ TƏRTİBATININ ƏSASLARI

Hazırkı maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq tarixi dəyər konvensiyası əsasında hazırlanmışdır. Qeyd olunan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas mühasibat prinsipləri aşağıda göstərilir.

Maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanması bəzi əhəmiyyətli uçot təxminlərinin istifadəsini tələb edir. Bundan əlavə, Cəmiyyət uçot siyasətini tətbiq edərkən rəhbərlik öz mülahizələrini irəli sürməlidir. Daha yüksək mülahizə tələb edən və ya mürəkkəb olan sahələr, həmçinin maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün ehtimal və təxminlərin əhəmiyyətli olduğu sahələr 4 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Cəmiyyətin əməliyyat və təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan və Cəmiyyətlə bağlı baş verən əksər hadisələrin və vəziyyətlərin iqtisadi mahiyyətini əks etdirən Azərbaycan Manatıdır (AZN).

Manat (AZN) həmçinin bu maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün təqdimat valyutasıdır. Əks müddəə təsbit olunmadığı halda, AZN-lə ifadə edilən maliyyə məlumatları ən yaxın minliyə kimi yuvarlaqlaşdırılmışdır.

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipi əsasında yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə öz fəaliyyətini davam etdirəcək və Cəmiyyətin ləğvinə nə istək, nə də ehtiyac olacaq, eləcə də fəaliyyəti dayandırmaq və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditörlerden qorunmaq üçün müdafiə axtarmaq üzrə nə niyyət, nə də zərurət mövcuddur. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adı fəaliyyət gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi maliyyə hesabatları standartları rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri və nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələləri və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Rəhbərliyin fasiləsizlik prinsipi üzrə ehtimalının qiymətləndirməsi, müəyyən bir müddətdə, mahiyyət etibarilə qeyri-müəyyən olan hadisələrin və ya şərtlərin gələcək inkişafı ilə əlaqədar subyektiv qərarların qəbul edilməsini nəzərdə tutur.

3 MÜHÜM MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ

Faiz

Effektiv faiz dərəcəsi

Faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz üsulundan istifadə etməklə mənfəət və zərərdə tanınır. “Effektiv faiz dərəcəsi” maliyyə alətinin gözlənilən istifadə müddəti boyu gələcək ödənişləri və gəlirləri dəqiq olaraq:

- maliyyə aktivinin ümumi balans dəyəri; və ya
- maliyyə öhdəliyinin amortizasiya edilmiş dəyərində diskontlaşdırılan dərəcədir.

Alınmış və yaradılmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş aktivlər istisna olmaqla, digər maliyyə alətləri üçün effektiv faiz dərəcəsini hesablayarkən Cəmiyyət gələcək pul vəsaitlərini, maliyyə alətlərinin bütün müqavilə şərtlərini nəzərə almaqla, kredit zərərlərini nəzərə almadan qiymətləndirir. Alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün kredit üzrə uyğunlaşdırılmış effektiv faiz dərəcəsi, ehtimal olunan kredit zərərləri daxil, gözlənilən gələcək pul vəsaitləri nəzərə alınmaqla hesablanır.

Effektiv faiz dərəcəsinin hesablanmasına effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan əməliyyat xərcləri və ödənilmiş və ya alınmış haqlar və ya bəndlər daxildir. Əməliyyat xərclərinə maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliyinin alınmasına və ya verilməsinə bilavasitə tətbiq edilə bilən məxsusi xərclər daxildir.

Amortizasiya edilmiş dəyər və ümumi balans dəyəri

Maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin “amortizasiya edilmiş dəyəri” maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin ilkin tanınması zamanı əsas məbləğ üzrə ödəmələri çıxmaqla, ilkin məbləğ və ödəniş müddətinin sonundakı məbləğ arasında hər hansı fərqin effektiv faiz üsulu ilə xalis amortizasiyanı daxil etməklə və ya çıxmaqla və (maliyyə aktivləri üçün) hər hansı ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatına uyğunlaşdırılmaqla hesablanan məbləğdir.

Amortizasiya dəyərində hesablanan “maliyyə aktivinin ümumi balans dəyəri” maliyyə aktivinin hər hansı ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatına uyğunlaşdırılmazdan əvvəl amortizasiya edilmiş dəyəridir.

Faiz gəlirləri və faiz xərclərinin hesablanması

Maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliyinin effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliyinin ilkin tanınması zamanı hesablanır. Faiz gəlirləri və ya xərclərinin hesablanması zamanı effektiv faiz dərəcəsi aktivin (aktiv kredit üzrə dəyərsizləşmədikdə) ümumi balans dəyərində və ya öhdəliyin amortizasiya edilmiş dəyərində tətbiq edilir.

İlkin tanınmadan sonra kredit üzrə dəyərsizləşən maliyyə aktivlərinin faiz gəlirləri isə effektiv faiz dərəcəsini maliyyə aktivinin amortizasiya edilmiş dəyərində tətbiq etməklə hesablanır. Aktiv artıq kredit üzrə dəyərli olduqda faiz gəlirləri yenə ümumi balans dəyərində hesablanır.

İlkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün faiz gəliri aktivin amortizasiya edilmiş dəyərində kredit üzrə düzəliş edilmiş effektiv faiz üsulunu tətbiq etməklə hesablanır. Faiz gəlirinin hesablanması hətta aktivin kredit riski azaldıqda belə yenidən ümumi balans dəyəri əsasında hesablanmır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə aktivlərinin nə zaman kredit üzrə dəyərsizləşdiyi haqqında məlumat üçün 3 sayılı Qeydə baxın.

Təqdimat

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan effektiv faiz üsulu ilə hesablanan faiz gəlirlərinə amortizasiya edilmiş dəyerdə hesablanan maliyyə aktivləri üzrə faizlər daxildir.

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan faiz xərclərinə amortizasiya edilmiş dəyerdə hesablanan maliyyə öhdəlikləri daxildir.

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirdə təqdim edilən digər faiz gəlirlərinə maliyyə icarələrinə xalis investisiyalar üzrə faiz gəlirləri daxildir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Monetar aktivlər və öhdəliklər ARMB-nin müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Cəmiyyətin hər bir müəssisəsinin funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin ARMB-nin ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Cəmiyyətin hər bir müəssisəsinin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərərdə (xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər çıxılmaqla gəlir kimi) tanınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr, o cümlədən pay alətləri ədalətli dəyər müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrdən istifadə etməklə təqdimat valyutasına çevrilir.

Məzənnə dəyişikliklərinin xarici valyutada olan və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə təsiri ədalətli dəyər dəyişməsinə yaranan gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

İl sonunda xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində Cəmiyyət tərəfindən istifadə olunan rəsmi valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
AZN/1 ABŞ dolları	1.7000	1.7000
AZN/1 Avro	1.8114	1.9265

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitlərinə və onların ekvivalentlərinə ədalətli dəyərinin dəyişmə riski çox aşağı olan və Cəmiyyət tərəfindən qısamüddətli öhdəliklərin idarə olunmasında istifadə edilən əsginaslar və sikkə pullar, digər banklarda saxlanılan məhdudlaşdırılmamış qalıqlar və ilkin ödəniş müddəti üç aydan az olan yüksək likvidli maliyyə aktivləri daxildir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya edilmiş dəyər əsasında əks olunur.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri

Təsnifat

İlkin tanınma zamanı maliyyə aktivləri ya amortizasiya edilmiş dəyerdə, DMGVƏD və ya MZVƏD kimi təsnif edilir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərə cavab verdikdə və mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyər kateqoriyasına aid olmadıqda amortizasiya edilmiş dəyərdə qiymətləndirilir:

- aktiv müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- maliyyə aktivinin müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Borc aləti aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGVƏD-də ölçülür:

- aktiv həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- maliyyə aktivinin müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Amortizasiya edilmiş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri kimi mənfəət və ya zərərdə tanınan aşağıdakılar istisna olmaqla, digər məcmu gəlirdə ədalətli dəyərdə ölçülən borc maliyyə aktivləri üzrə mənfəət və zərərlər digər məcmu gəlirdə tanınır:

- effektiv faiz üsulundan istifadə etməklə faiz gəliri;
- EOKZ və əvəzləşdirmələr; və
- xarici valyuta mübadiləsi üzrə gəlirlər və zərərlər.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Cəmiyyət maliyyə aktivinin portfel səviyyəsində saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirəcək, çünki bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasətlər və məqsədlər, həmin siyasətlərin praktikada tətbiqi. Xüsusilə, rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanmasına, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanıb-fokuslanmaması;
- portfelin göstəriciləri necə qiymətləndirilir və Cəmiyyətin rəhbərliyinə necə çatdırılır;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerləri necə mükafatlandırılır – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətindən asılıdır; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözləntilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə Cəmiyyətin məqsədinə necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiya edilməsinin ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsi

Bu qiymətləndirmənin məqsədləri üçün “əsas məbləğ” dedikdə, ilkin tanınma zamanı maliyyə alətinin ədalətli dəyəri nəzərdə tutulur. “Faiz” dedikdə, pulun zaman dəyəri, müəyyən dövr ərzində ödənilməmiş əsas məbləğlə bağlı kredit riski və digər əsas kredit riskləri və xərcləri (məs. likvidlik riski və inzibati xərclər), eləcə də mənfəət marjası üçün ödəniş nəzərdə tutulur.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsində Cəmiyyət alətin müqavilə şərtlərini nəzərə alacaq. Bu qiymətləndirmə maliyyə aktivində həmin aktivin bu şərtə əməl etməməsi ilə nəticələnən, müqavilə üzrə pul axınlarının müddəti və ya məbləğini dəyişə bilən müqavilə şərtinin olub-olmamasını əhatə edəcək. Qiymətləndirmə zamanı Cəmiyyət aşağıdakıları nəzərə alacaq:

- pul axınlarının məbləği və müddətini dəyişəcək şərti hadisələr;
- kapitalın borca nisbətinin xüsusiyyətləri;
- vaxtından əvvəl ödəniş və müddətin uzadılma şərtləri;
- Cəmiyyətin iddiasını müəyyənləşdirilmiş aktivlərdən pul axınlarına məhdudlaşdıran şərtlər məs. repressiv aktivlər; və
- pulun zaman dəyəri üzrə ödənişi dəyişən xüsusiyyətlər – məs. faiz dərəcələrinin mütəmadi olaraq yenilənməsi.

Yenidən təsnifat

Maliyyə aktivləri, Cəmiyyətin maliyyə aktivlərini idarə etməsi üzrə biznes modelini dəyişməsindən sonrakı dövr istisna olmaqla, ilkin tanınmadan sonra yenidən təsnif edilmir.

Cəmiyyət maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes modelini dəyişdikdə həmin maliyyə aktivlərini yenidən təsnif etməlidir. Belə dəyişikliklərin tez-tez baş verməyəcəyi gözlənilir. Belə dəyişikliklər xarici və daxili dəyişikliklər nəticəsində Cəmiyyətin üst rəhbərliyi tərəfindən müəyyən edilir və bu Cəmiyyətin əməliyyatları üçün əhəmiyyətli olmalı və xarici tərəflərə nümayiş etdirilməsi mümkün olmalıdır. Müvafiq olaraq, Cəmiyyətin biznes modelində dəyişiklik yalnız Cəmiyyət öz əməliyyatları üçün əhəmiyyətli fəaliyyəti dayandırdıqda və ya başladığıda, məsələn, Cəmiyyət biznes aldıqda, satdıqda və ya ləğv etdikdə baş verəcək.

Maliyyə öhdəlikləri

Cəmiyyət öz maliyyə öhdəliklərini amortizasiya dəyərində qiymətləndirilən kimi təsnif edir.

Maliyyə öhdəlikləri ilkin tanınmadan sonra təkrar təsnif edilmir.

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivinin şərtləri dəyişərsə, Cəmiyyət dəyişmiş aktiv üzrə pul vəsaitlərinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişib-dəyişmədiyini qiymətləndirir. Pul vəsaitlərində əhəmiyyətli fərqlər olduğu təqdirdə (“əhəmiyyətli modifikasiya”) ilkin maliyyə aktivini üzrə pul vəsaitlərinə dair müqavilə üzrə hüquqların vaxtı keçmiş sayılır. Belə olan halda ilkin maliyyə aktivinin tanınması dayandırılır və yeni maliyyə aktivini müvafiq əməliyyat xərcləri daxil olmaqla ədalətli dəyərdə tanınır. Modifikasiya ilə əlaqədar daxil olan istənilən haqların uçuğu aşağıdakı şəkildə aparılır:

- yeni aktivin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi zamanı nəzərə alınan haqlar və müvafiq əməliyyat xərclərinin ödəniş haqları aktivin ilkin qiymətləndirilməsinə daxil edilir; və
- digər haqlar tanınmanın dayandırılması üzrə gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Mövcud maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəlikləri üzrə pul vəsaitlərində modifikasiya mövcud müqavilə şərtlərindən qaynaqlandığı təqdirdə modifikasiya sayılır. Məsələn, kredit sövdələşməsi Cəmiyyətdən tələb etdiyi təqdirdə ARMB-nin əsas faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə görə Cəmiyyətin faiz dərəcələrinə tətbiq etdiyi modifikasiyalar.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyət modifikasiyanın əhəmiyyətli olub-olmadığına, yeni ilkin maliyyə aktivi və dəyişikliyə uğramış və ya yeri dəyişdirilmiş maliyyə aktivi üzrə pul vəsaitlərinin əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndiyinə dair kəmiyyət və keyfiyyət qiymətləndirməsi aparır. Cəmiyyət kəmiyyət və keyfiyyət amillərinə əsaslanaraq modifikasiyanın əhəmiyyətli olub-olmadığını növbəti ardıcılıqda qiymətləndirir: keyfiyyət amilləri, kəmiyyət amilləri, keyfiyyət və kəmiyyət amillərinin birgə təsiri. Pul vəsaitləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndiyi təqdirdə ilkin maliyyə aktivi üzrə pul vəsaitlərinə dair müqavilə hüquqlarının vaxtı bitmiş sayılır. Bu qiymətləndirmə zamanı Cəmiyyət maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması təlimatını nümunə götürür.

Cəmiyyət aşağıdakı keyfiyyət amillərinə əsaslanaraq modifikasiyanın əhəmiyyətli olduğu qənaətinə gəlir:

- maliyyə aktivinin valyutasının dəyişməsi;
- maliyyə aktivinin şərtlərində yalnız əsas məbləğ və faiz ödəmələri meyarına uyğunsuzluqla nəticələnən dəyişiklik (məs., konvertasiya funksiyasının əlavə edilməsi).

Pul vəsaitləri borcalanın maliyyə çətinlikləri yaşadığı zaman modifikasiya edilərkən, adətən modifikasiyanın məqsədi şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənən yeni aktiv yaratmaq deyil, ilkin müqavilə şərtlərinin mümkün qədər bərpa edilməsidir. Cəmiyyət maliyyə aktivini pul vəsaitlərinin bağışlanması ilə nəticələnmək şəkildə dəyişməyi planlaşdırdıqda ilk öncə aktiv qisminin modifikasiyadan əvvəl silinib-silinməyəcəyini nəzərə alır (borcların silinməsi siyasəti aşağıda təqdim edilmişdir). Bu yanaşma kəmiyyət qiymətləndirməsinə təsir göstərir və belə olan hallarda tanınmanın dayandırılması meyarlarının heç də həmişə nəzərə alınmadığını göstərir. Daha sonra Cəmiyyət modifikasiyanın əhəmiyyətli olub-olmadığına dair keyfiyyət qiymətləndirməsi aparır.

Amortizasiya edilmiş dəyerdə ölçülən maliyyə aktivinin modifikasiyası maliyyə aktivinin tanınmasının dayandırılması ilə nəticələnmədikdə Cəmiyyət ilk öncə aktivin ilkin effektiv faiz dərəcəsiindən istifadə etməklə maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərini təkrar hesablayır və alınmış düzəlişi mənfəət və ya zərərdə modifikasiya üzrə gəlir və ya zərər kimi tanıyır. Üzən dərəcəli maliyyə aktivlərində modifikasiya üzrə gəlir və ya zərəri hesablamaq üçün istifadə edilən ilkin effektiv faiz dərəcəsinin modifikasiya anında mövcud bazar şərtlərini əks etdirməsi məqsədilə düzəlişlər edilir. Modifikasiyanın bir hissəsi olan istənilən ödənilmiş xərclər və haqlar və alınan haqlar modifikasiya edilmiş maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərində əks etdirilir və modifikasiya edilmiş maliyyə aktivinin qalan müddəti boyu amortizasiya edilir.

Modifikasiya borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlı həyata keçiriləndiyi təqdirdə gəlir və ya zərər dəyərsizləşmə zərərləri ilə birlikdə təqdim edilir. Digər hallarda isə effektiv faiz üsulundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəliri kimi təqdim edilir.

Borcalanın kredit məbləğini vaxtından əvvəl əhəmiyyətli cəriməyə məruz qalmadan faizsiz ödəmək seçimi olduğu sabit dərəcəli kreditlər üçün Cəmiyyət faiz dərəcəsinə üzən dərəcəli maliyyə alətləri üzrə təlimatdan çıxış edərək cari bazar dərəcəsinə uyğun dəyişir. Bu o deməkdir ki, effektiv faiz dərəcəsinə də gözləntilərə uyğun düzəlişlər edilir.

Maliyyə öhdəlikləri

Cəmiyyət maliyyə öhdəliyinin tanınmasını şərtləri dəyişdikdə və dəyişmiş öhdəlik üzrə pul vəsaitləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndikdə dayandırır. Belə olan halda dəyişmiş şərtlər əsasında yeni maliyyə öhdəliyi ədalətli dəyerdə tanınır. Maliyyə öhdəliyinin balans dəyərindəki fərq ləğv edilir və yeni maliyyə öhdəliyi dəyişmiş şərtlərlə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Ödənilmiş kompensasiyaya ötürülmüş qeyri-maliyyə aktivləri (əgər varsa) və yeni dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyi daxil olmaqla öhdəliklər daxildir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyət keyfiyyət amilləri, kəmiyyət amilləri və birlikdə keyfiyyət və kəmiyyət amillərini nəzərə alaraq modifikasiyanın əhəmiyyətli olub-olmamasının kəmiyyət və keyfiyyət qiymətləndirməsini aparır. Cəmiyyət aşağıdakı keyfiyyət amillərinə əsaslanaraq modifikasiyanın əhəmiyyətli olduğu qərarına gəlir:

- maliyyə öhdəliyinin valyutasının dəyişməsi;
- konvertasiya funksiyasının daxil edilməsi;
- maliyyə öhdəliyində subordinasiyanın dəyişməsi.

Yeni şərtlərə əsasən, alınmış haqlar çıxılmaqla ödənilmiş haqlar daxil və ilkin effektiv faiz dərəcəsinə əsasən diskontlaşdırılmaqla, diskontlaşdırılmış cari dəyər ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul vəsaitlərinin diskontlaşdırılmış cari dəyərindən ən azı 10 faiz fərqləndikdə kəmiyyət qiymətləndirməsinin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir.

Maliyyə öhdəliyində modifikasiya tanınmanın dayandırılmasına səbəb olmadıqda öhdəliyin amortizasiya edilmiş dəyəri dəyişikliyə uğramış pul vəsaitlərinin ilkin effektiv faiz dərəcəsinə diskontlaşdırılması və alınan gəlir və ya zərərin mənfəət və ya zərerdə tanınması ilə təkrar hesablanır. Üzən dərəcəli maliyyə öhdəlikləri üçün dəyişmiş gəlir və ya zərəri hesablamaq məqsədilə istifadə edilən ilkin effektiv faiz dərəcəsinə modifikasiya zamanı cari bazar şərtlərini əks etdirməsi üçün düzəlişlər edilir. Bununla bağlı yaranan hər hansı xərclər və ya haqlar öhdəliyin balans dəyərinə düzəliş kimi tanınır və alət üzərində effektiv faiz dərəcəsinin təkrar hesablanması yolu ilə dəyişikliyə uğramış maliyyə öhdəliyinin qalan müddəti üzrə amortizasiya edilir.

Ehtimal olunan kredit zərərləri

Cəmiyyət MZVƏD-də ölçülməyən növbəti maliyyə alətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri (EOKZ) üçün zərər ehtiyatlarını tanıyır: borc alətləri olan maliyyə aktivləri; icarə debitor borcları.

Cəmiyyət zərər ehtiyatlarını, 12 aylıq EOKZ kimi hesablanan aşağıdakılar istisna olmaqla, ömürlük EOKZ məbləğinə bərabər qiymətlədirir:

- hesabat tarixində kredit riski aşağı müəyyən edilən borc alətləri;
- ilkin tanınmadan sonra kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmayan digər maliyyə alətləri.

12 aylıq EOKZ hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə aləti üzrə defolt hadisələri nəticəsində yaranan EOKZ-nin bir hissəsidir. 12 aylıq EOKZ tanınan maliyyə alətləri “1-ci Mərhələ” maliyyə aləti adlandırılır.

Ömürlük EOKZ maliyyə alətinin gözlənilən müddəti ərzində mümkün bütün defolt hadisələrindən yaranan EOKZ-dir. Ömürlük EOKZ tanınan, kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artan, lakin kredit üzrə dəyərsizləşməyən maliyyə alətləri “2-ci Mərhələ”yə, kredit üzrə dəyərsizləşən maliyyə alətləri isə “3-cü Mərhələ”yə aid edilir.

EOKZ-nin ölçülməsi

EOKZ kredit zərərlərinin ehtimal əsasında ölçülmüş qiymətləndirilməsidir və aşağıdakı kimi ölçülür:

- hesabat tarixində kredit üzrə dəyərsizləşməmiş maliyyə aktivləri: bütün gözlənilən əldə edilməmiş pul vəsaitlərinin cari dəyəri – yəni müqavilə əsasında müəssisəyə ödəniləcək pul vəsaitləri ilə Cəmiyyətin əldə etməyi gözlədiyi pul vəsaitləri arasındakı fərq;
- hesabat tarixində kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri: ümumi balans dəyəri ilə hesablanmış gələcək pul axınları arasındakı fərq.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri

Hər hesabat tarixində Cəmiyyət amortizasiya edilmiş dəyərdə hesablanmış maliyyə aktivlərinin kredit üzrə dəyərsizləşib-dəyərsizləşmədiyini qiymətləndirir. Maliyyə aktivini onun gələcək pul axınlarına mənfi təsir göstərən bir və ya daha çox hadisə baş verdikdə “kredit üzrə dəyərsizləşir”. Maliyyə aktivinin kredit üzrə dəyərsizləşməsinin sübutlarına aşağıdakı müşahidə edilə bilən məlumatlar daxildir:

- borcalan Cəmiyyətə olan hər hansı kredit ödənişinin vaxtını 90 gündən çox gecikdirir;
- bank hesabından istifadədə məhdudiyətlər və ya banklarda depozit və yatırımlar üzrə gecikmiş ödənişlər 7 gündən çox çəkir;
- borcalanın mühüm maliyyə çətinliyi ilə üzləşməsi;
- Cəmiyyətin əks təqdirdə nəzərdən keçirməyəcəyi şərtlərlə kreditin restrukturlaşdırılması.

Borcalanın maliyyə vəziyyətinin pisləşməsinə görə şərtləri yenidən razılaşdırılmış kredit, müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin ödənilməyəcəyi riskinin əhəmiyyətli dərəcədə azaldığı və dəyərsizləşmənin başqa əlamətlərinin olmadığı hallar istisna olmaqla, kredit üzrə dəyərsizləşmiş sayılır. Əlavə olaraq, ödənişi 90 gündən çox gecikdirilmiş pərakəndə kredit dəyərsizləşmiş sayılır.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ehtimal olunan kredit zərəri üçün ehtiyatın təqdimatı

Amortizasiya edilmiş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri və maliyyə icarələrinə xalis investisiyaların ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat maliyyə vəziyyət haqqında hesabatda aktivlərin ümumi balans dəyərindən çıxılma kimi təqdim olunur.

Borcların silinməsi

Kreditlər maliyyə aktivlərini tam və ya qismən bərpa etmək üçün əsaslı gözlənti olmadığı təqdirdə tam və ya qismən silinir. Bu adətən Cəmiyyət borcalanın silinməsi nəzərdə tutulan məbləği ödəmək üçün kifayət qədər pul vəsaiti yaradacaq aktivlərinin və ya gəlir mənbəyinin olmadığını müəyyən etdikdə baş verir. Bu qiymətləndirmə fərdi aktiv səviyyəsində həyata keçirilir.

Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabatında “ehtimal olunan kredit zərərləri”nə daxil edilir.

Silinmiş maliyyə aktivləri ödəniləcək məbləğlərin bərpası üzrə Cəmiyyət prosedurlarına əməl etmək məqsədilə hüquqi tədbirlərin predmeti olaraq qalır.

Gəlir və xərclərin tanınması

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri üzrə effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri effektiv faiz dərəcəsinə daxil edilir.

Digər haqq və komissiya xərcləri mənfəət və ya zərərdə müvafiq əməliyyat və xidmətlər göstərildiyi zaman əks olunur.

Əməliyyat icarələri çərçivəsində edilmiş ödənişlər icarə müqaviləsinin müddəti üzrə düz xətt prinsipi əsasında mənfəət və ya zərərdə əks olunur. Alınmış icarə mükafatları icarə müqaviləsinin müddəti üzrə ümumi icarə xərclərinin ayrılmaz hissəsi kimi əks olunur.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Müştərilərə verilmiş kreditlər

İlin sonuna olan maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda “Müştərilərə verilmiş kreditlər” bəndinə müştərilərə verilmiş amortizasiya edilmiş dəyərdə qiymətləndirilən kreditlər daxildir; onlar ilk olaraq məxsusi birbaşa əməliyyat xərcləri əlavə edilməklə ədalətli dəyərdə, daha sonra effektiv faiz üsulu ilə amortizasiya edilmiş dəyərdə qiymətləndirilir.

Maliyyə icarələri üzrə debitor borcları

Cəmiyyətin icarədar olduğu, sahibkarlıqla bağlı bütün risk və mükafatların icarəçiyə ötürüldüyü icarələrdə icarəyə verilmiş aktivlər maliyyə icarələrinə investisiya kimi təqdim olunur və gələcək icarə ödənişlərinin cari dəyərində uçota alınır. Maliyyə icarələrinə investisiyalar ilkin olaraq icarə şərtləri qüvvəyə mindikdə başlanğıcda (icarə müqaviləsinin erkən tarixində və tərəflərin icarənin əsas şərtlərinə əməl etdiyi tarixdə) müəyyən edilən diskontlaşdırma dərəcəsini tətbiq etməklə tanınır.

Ümumi debitor borcu ilə cari dəyər arasında fərq qazanılmamış maliyyə gəlirlərini əks etdirir. Bu gəlirlər icarə müddəti ərzində xalis investisiya üsulundan (vergidən əvvəl) istifadə etməklə tanınır. Bu sabit dövrü gəlirlilik dərəcəsini əks etdirir. İcarə şərtlərinin razılaşdırılması və təşkili ilə bağlı xərclər maliyyə icarəsi debitor borclarının ilkin qiymətləndirməsinə daxil edilir və icarə müddəti ərzində tanınan gəlirdən çıxılır. İcarələrdən daxil olan maliyyə gəliri mənfəət və ya zərərdə faiz gəlirlərinə aid edilir.

Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlar hər hansı yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə üzrə zərərər çıxılmaqla, ilkin dəyərdə uçota alınır.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcudluğunu qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Əmlak və avadanlıqların balans dəyəri onların bərpa edilə bilən dəyərindən çox olduqda, bərpa edilə bilən məbləğədək silinir və fərq mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda dəyərsizləşmə zərəri kimi uçota alınır.

Əmlak və avadanlıqların silinməsi üzrə yaranmış gəlir və zərər onların balans dəyərinə münasibətdə müəyyən edilir və mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda gəlir/(zərər) kimi uçota alınır.

Təmir və istismar xərcləri baş verdiyi zaman mənfəət və zərər haqqında hesabatda uçota alınır.

Amortizasiya fərdi aktivlərin ehtimal olunan faydalı iqtisadi ömrü ərzində düz xətt əsasında hesablanır. Amortizasiya, aktivin əldə olunduğu tarixindən hesablanmağa başlayır. Aktivlərin ehtimal olunan faydalı iqtisadi ömrü aşağıdakı kimidir:

- Ofis və kompüter avadanlığı	5 il
- Mebel və qurğular	10 il
- Nəqliyyat vasitələri	4-5 il
- İcarə obyektinin təkmilləşdirilməsi	Faydalı istifadə müddəti və ya müvafiq lizinq müqaviləsinin müddəti arasında daha az olanı nəzərə alınmaqla
- Aktivlərdən istifadə hüququ	Müvafiq lizinq müqaviləsinin müddəti ərzində

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Əmlak və avadanlıqlar hesabdan silindikdə və ya onların davamlı istifadəsi artıq iqtisadi mənfəət gətirmədikdə, belə aktivlərin tanınması dayandırılır. Əmlak və avadanlıq vasitələrinin satılaraq hesabdan silinməsi və ya istismardan çıxarılmasından irəli gələn hər hansı gəlir və ya zərər belə aktivlərin balans dəyəri ilə satışdan əldə olunmuş gəlirlər arasında fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və ya zərər hesabında tanınır.

Qeyri-maddi aktivlər

Alınmış qeyri-maddi aktivlər ilkin dəyərdən amortizasiya və dəyərsizləşmə çıxıldıqdan sonra göstərilir.

Alınmış kompüter proqramı təminatı lisenziyaları xüsusi proqram təminatının əldə edilməsi və istifadəyə yararlı hala gətirilməsi üçün çəkilmiş bütün xərclər əsasında kapitallaşdırılır.

Amortizasiya düz xətt metodu əsasında qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən istifadə müddəti ərzində mənfəət və zərərdə tanınır. Qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən istifadə müddəti 5-10 ildir.

Qeyri-maliyyə aktivləri

Dəyərsizləşmənin əlamətlərini aşkarlamaq məqsədi ilə hər hesabat tarixində, təxirə salınmış vergilərdən başqa digər qeyri-maliyyə aktivlərinin qiymətləndirilməsi aparılır. Qeyri-maliyyə aktivlərinin bərpa oluna bilən dəyəri satış xərcləri və istifadə dəyəri çıxılmaqla ədalətli dəyərin ən böyük qiymətidir. İstifadə dəyəri qiymətləndirilərkən, təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri zaman dəyəri və aktivlə bağlı xüsusi risklərin cari bazar qiymətləndirmələrini əks etdirən vergidən əvvəlki diskont dərəcəsi əsasında cari dəyərində azaldılır. Digər aktivlərdən asılı olmadan gəlir gətirməyən aktiv üçün bərpa oluna bilən məbləğ həmin aktivin aid olduğu gəlir gətirən qrup üzrə müəyyənləşdirilir. Aktivin və ya gəlir gətirən qrupun balans dəyəri bərpa dəyərindən artıq olduqda dəyərsizləşmə üzrə zərərlər qeydə alınır.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi üzrə bütün zərərlər mənfəət və ya zərərdə əks olunur və yalnız bərpa dəyərinin müəyyənləşdirilməsi zamanı istifadə edilmiş ehtimallarda dəyişiklik baş verdiyi halda geri qaytarıla bilər. Dəyərsizləşmə üzrə zərər yalnız aktivin balans dəyəri həmin zərər uçota alınmadığı halda müəyyənləşdiriləcək balans dəyərindən (köhnəlmə və ya amortizasiya çıxılmaqla) artıq olmaması şərti ilə bərpa oluna bilər.

Ehtiyatlar

Cəmiyyətin keçmiş dövrlərdə baş vermiş hadisə nəticəsində müəyyən hüquqi və ya konstruktiv öhdəliyi olduqda və həmin öhdəliyin ödənilməsi üçün iqtisadi faydaların məxaricinin tələb olunacağı ehtimal olunduqda, ehtiyat maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks olunur. Təsiri əhəmiyyətli olduqda, ehtiyatlar pul vəsaitlərinin vaxt baxımından dəyərinin cari bazar qiymətləndirmələrini əks etdirən vergiqoymadan əvvəlki dərəcə və müvafiq olarsa, həmin öhdəliyə aid olan xüsusi risklər əsasında gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılması yolu ilə müəyyənləşdirilir.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalı bütün iştirakçılar tərəfindən qoyulmuş kapitalın məbləğidir. Səhmlərin ümumi sayı Cəmiyyətin nizamnamə kapitalında iştirakçılar arasında mütənasib bölgüdür. Cəmiyyət Təsisçilərin Ümumi Yığıncağının təsdiqi ilə nizamnamə kapitalını artırma və ya azaldma bilər.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Dividendlər

Cəmiyyətin dividendləri elan edib ödəmək imkanları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində müəyyən edilmiş qaydada tənzimlənir.

Adi səhmlərə aid olan dividendlər elan edildiyi müddətdə bölüşdürülməmiş mənfəətdə əks olunur.

Vergiqoyma

Mənfəət vergisi cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir. Mənfəət vergisi mənfəət və zərərdə tanınır, bu vergi digər məcmu gəlirlərlə və ya bilavasitə kapitalda qeydə alınan əməliyyatlarla bağlı olduqda isə, digər məcmu gəlirdə və ya bilavasitə kapitalda tanınır.

Cari vergi

Cari vergi xərclərinə il üzrə vergilərə cəlb olunan gəlir üzrə gözlənilən ödənilməli vergilər və əvvəlki illər üçün ödənilməli vergilərdə hər hansı düzəlişlər daxildir. Həmin xərclər hesabat tarixində qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müəyyənləşdirilir.

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi maliyyə hesabatlılığı məqsədləri üçün istifadə olunan aktivlərin və öhdəliklərin qalıt dəyərləri ilə vergiqoyma məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğləri arasında olan müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış vergi nə uçot, nə də vergilərə cəlb edilən mənfəətə və ya zərəre təsir göstərən əməliyyatda aktiv və ya öhdəliklərin ilkin tanınması üzrə müvəqqəti fərqlər üçün uçota alınır.

Təxirə salınmış verginin müəyyənləşdirilməsi hesabat dövrünün sonuna Cəmiyyətin öz aktiv və öhdəliklərinin balans dəyərini bərpa etməyi gözlədiyi formaya əsaslanan vergi nəticələrini əks etdirir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş qanunlara uyğun olaraq, müvəqqəti fərqlərə onlar ləğv ediləcəyi zaman tətbiq ediləcək gözlənilən vergi dərəcələri əsasında müəyyən olunur.

Müvəqqəti fərqlərin, istifadə edilməmiş vergi itkilərinin və kreditlərin əvəzini ödəyə biləcək gələcək vergi tutula bilən gəlirlərin mövcud olacağı ehtimal olunduqda, təxirə salınmış vergi aktivi uçota alınır. Əlaqədar vergi gəlirinin reallaşdırılması ehtimal olunmadıqda, təxirə salınmış vergi aktivi azaldılır.

Satış üçün saxlanılan aktivlər

Satış üçün saxlanılan aktivlər, Cəmiyyət tərəfindən vaxtı keçmiş kreditlərin ödənilməsi üçün əldə etdiyi maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərini təmsil edir. Belə aktivlər, xarakterindən və bu aktivlərin bərpası ilə əlaqədar Cəmiyyətin niyyətindən asılı olaraq bina və avadanlıqlar, digər maliyyə aktivləri, investisiya mülkiyyəti və ya digər aktivlərdəki mal-material ehtiyatlar daxil olduqda və ya əldə edildikdə ədalətli dəyərlə tanınır və sonradan onlar üçün uçot siyasətinə uyğun olaraq yenidən qiymətləndirilir və uçota alınır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Buraxılmış borc qiymətli kağızları

Borc qiymətli kağızları amortizasiya edilmiş dəyərdə təqdim olunur. Cəmiyyət öz buraxdığı borc qiymətli kağızlarını aldıqda onlar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan çıxarılır və öhdəliyin balans dəyəri ilə istiqrazın alınmasına xərclənmiş məbləğ arasındakı fərq borcun erkən ödənilməsindən yaranan gəlirə daxil edilir.

Müddətli borc vəsaitləri

Müddətli borc vəsaitlərinə qeyri-rezident banklardan və maliyyə təşkilatlarından götürülmüş sabit ödəniş tarixi və sabit və ya dəyişkən faiz dərəcələri olan kreditlər daxildir. Müddətli borc vəsaitləri amortizasiya edilmiş dəyərdə hesablanır.

Banklara ödəniləcək vəsaitlər

Banklara ödəniləcək vəsaitlər tərəf müqabili olan rezident maliyyə təşkilatı Cəmiyyətə avans şəklində pul və ya digər aktivlər verdikdə uçota alınır. Qeyri-törəmə öhdəlik amortizasiya edilmiş dəyərdə uçota alınır. Cəmiyyət öz borcunu aldıqda öhdəlik maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə borcun alınmasına xərclənmiş məbləğ arasındakı fərq borcun erkən ödənilməsindən yaranan gəlirlərə aid edilir.

İcarələr

Müqavilə bağlanarkən, Cəmiyyət müqavilənin icarə olduğunu və ya icarə elementləri ehtiva etdiyini qiymətləndirir. Bu hal, müqavilənin müəyyən bir ödəniş müqabilində müəyyən edilmiş aktivin təyin edilmiş bir müddət ərzində istifadəsinə nəzarət etmək hüququnun əldə edilməsi zamanı baş verir.

Cəmiyyət icarəçi qismində

Cəmiyyət qısa müddətli icarələr və aşağı dəyərli aktivlərin icarəsi istisna olmaqla, bütün icarələr üçün vahid tanıma və ölçmə yanaşmasını tətbiq edir. Cəmiyyət icarə ödənişlərini həyata keçirmək üçün icarə öhdəliklərini, eləcə də əsas aktivlərdən istifadə hüququ təmin edən istifadə hüquqlarını aktiv olaraq tanıyır.

Aktivlərdən istifadə hüququ

Cəmiyyət aktivlərdən istifadə hüququnu icarənin başlanğıc tarixində tanıyır (əsas aktivin istifadə üçün mövcud olduğu tarix). Aktivlərdən istifadə hüququ yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla maya dəyəri ilə ölçülür və icarə öhdəliklərinin yenidən ölçülməsi üçün tənzimlənir. Aktivlərdən istifadə hüququnun dəyərinə tanınmış icarə öhdəliklərinin məbləği və alınmış icarə təşviqləri çıxılmaqla başlama tarixinə qədər və ya daha əvvəl edilmiş icarə ödənişləri daxildir. Aktivlərdən istifadə hüququ icarə müddəti ərzində düz xətt əsasında amortizasiya olunur.

İcarəyə götürülmüş aktivin mülkiyyəti icarə müddətinin sonunda Cəmiyyətə keçirsə və ya dəyəri bir alış opsiyasının həyata keçirilməsini əks etdirirsə, amortizasiya aktivin təxmin edilən faydalı ömrü istifadə olunmaqla hesablanır. Aktivlərdən istifadə hüququ da dəyərsizləşməyə məruz qalır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

İcarə öhdəlikləri

İcarənin başlanğıc tarixində Cəmiyyət, icarə müddəti ərzində həyata keçiriləcək icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə ölçülmüş icarə öhdəliklərini tanıyır. İcarə ödənişlərinə, hər hansı alınacaq güzəştli icarə ödənişləri, indeksdən və ya dərəcədən asılı olan dəyişkən icarə ödənişləri çıxılmaqla qalıq dəyər zəmanəti ilə ödənilməsi ehtimal olunan məbləğlər daxil olmaqla sabit ödənişlər (maddi sabit ödənişlər daxil olmaqla) daxildir. İcarə ödənişlərinə, həmçinin Cəmiyyət tərəfindən həyata keçirilməsinə əsaslı olaraq müəyyən edilmiş satınalma opsiyonunun icra qiyməti və icarə müddəti Cəmiyyətin ləğv etmə seçimini həyata keçirdiyini əks etdirirsə, icarəyə xitam verildiyi hallarda tətbiq olunan cərimələrin ödənişləri də daxildir.

İndeksdən və dərəcədən asılı olmayan dəyişkən icarə ödənişləri, ödənişə səbəb olan hadisə və ya şərtin baş verdiyi dövrdə xərc olaraq (mal və material ehtiyatlarının istehsalı üçün çəkilmədiyi təqdirdə) tanınır.

İcarə ödənişlərinin cari dəyərini hesablayarkən, icarəyə aid olan konkret faiz dərəcəsinin təyin olunması mümkün olmadığı üçün Cəmiyyət icarə müqaviləsinin qüvvəyə mindiyi tarixdə mövcud olan əlavə borcun cəlb edilməsi üzrə faiz dərəcəsi istifadə edir. Müqavilənin qüvvəyə mindiyi tarixdən sonra, icarə öhdəliklərinin məbləği faizlərin artmasını əks etdirmək üçün artırılır və edilmiş icarə ödənişləri üçün azaldılır. Bundan əlavə, icarə öhdəliklərinin balans dəyəri hər hansı bir modifikasiya və ya icarə müddətində, eləcə də icarə ödənişlərində hər hansı bir dəyişiklik olduqda (bu cür icarə ödənişlərini təyin etmək üçün istifadə olunan indeks və ya faiz dərəcəsiəndəki dəyişiklik nəticəsində gələcək ödənişlərdə dəyişikliklər) və ya əsas aktivin satın alınması üçün hər hansı bir seçimin qiymətləndirilməsi üzrə dəyişiklik olduğu təqdirdə, yenidən ölçülür.

4 UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR

Cəmiyyət növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

EOKZ ehtiyatının ölçülməsi. EOKZ-nin ölçülməsi metodologiyanın, modelin və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşdirdən mühüm bir təxmindir. EOKZ-nin ölçülməsi üzrə metodologiya 24 sayılı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri ehtiyatı üzrə əhəmiyyətli təsiri vardır: defoltun müəyyən edilməsi, KRƏA, defolt ehtimalı (“DE”), defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (“DVRMQ”) və defolt zamanı yaranan zərər (“DZYZ”), eləcə də makroiqtisadi ssenarilər modelləri. Cəmiyyət müntəzəm olaraq ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arandakı fərqlərin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir. Perspektiv məlumatlar da daxil olmaqla, EOKZ ölçülməsi üzrə ətraflı məlumatlar 24 sayılı Qeyddə açıqlanır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə aktivlərinin dəyişdirilməsi. Maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtlərində dəyişikliklər baş verdikdə (məsələn şərtlər yenidən razılaşıdırıldıqda), Cəmiyyətin rəhbərliyi ilk olaraq dəyişikliyin əhəmiyyətliyinə, ilkin tanınmış maliyyə aktivinə xitam verilməsi və ədalətli dəyerdə yeni maliyyə aktivinin tanınması zərurətinə nəzər yetirir. Bu dəyərləndirmə əsasən müvafiq mühasibat siyasətində təsvir edilmiş keyfiyyət parametrlərinə əsaslanır və kifayət qədər mülahizələrdən istifadə olunmasını tələb edir. Xüsusən də Cəmiyyətin rəhbərliyi kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış və şərtləri yenidən razılaşıdırılmış maliyyə aktivinin tanınmasının dayandırılması və yeni tanınmış kreditlərin ikin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş kimi qəbul edilib-edilməməsi barədə qərar qəbul edərkən mülahizələrdən istifadə edir. Tanınmaya xitam verilməsi üzrə dəyərləndirmə zamanı müqavilə şərtlərinə edilən dəyişikliklərin kredit aləti üzrə gözlənilən (məhz müqavilə üzrə deyil gözlənilən) nağd pul vəsaitlərin hərəkətinə edilən təsir üzrə risk və mükafatlar nəzərə alınır. Cəmiyyətin rəhbərliyi hesab edir ki, belə kreditlərin şərtlərinin yenidən razılaşıdırılması nəticəsində risk və mükafatlar dəyişməmiş, buna görə də bütün belə kreditlər üzrə kredit alətinin tanınmasına xitam verilməmiş və kredit üzrə dəyərsizləşmə üzrə aid olduğu mərhələdən digərinə köçürülməmişdir.

Binalar və avadanlıqların faydalı istifadə müddəti. Cəmiyyət, əmlak və avadanlıqların qalan faydalı ömürlərini ən azı hər maliyyə ilinin sonunda qiymətləndirir. Ehtimallar əvvəlki təxminlərdən fərqlənsə, dəyişikliklər “Mühasibat uçotu siyasəti, uçot təxminlərində dəyişikliklər və xətalər” adlı 8 sayılı MUBS-a uyğun olaraq uçot qiymətləndirməsində dəyişiklik hesab olunur. Bu təxminlər binalar və avadanlıqların balans dəyəri və mənfəət və ya zərərdə tanınmış amortizasiya məbləğinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilər.

İcarə öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi və aktivlərdən istifadə hüququ. 16 sayılı MHBS-in tətbiqi aktivlər və icarə öhdəliklərindən istifadə hüququna dair mülahizələr aparmağı tələb edir. İcarə müddətini təyin edərkən, Cəmiyyət yeniləmə seçimlərini həyata keçirmək üçün iqtisadi stimulyaradan bütün amilləri və halları (və ya ləğv etmə seçimlərini etməməyi) nəzərə alır. Müqavilənin icarə elementlərinə malik olub-olmadığını qiymətləndirmək də mühakimə tələb edir. İcarə öhdəliklərini hesablamaq məqsədilə istifadə olunan müvafiq diskont dərəcəsini müəyyənləşdirmək üçün təxminlərin edilməsi tələb olunur.

Təxirə salınmış mənfəət vergisinin tanınması. 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin balans dəyəri müvafiq olaraq 294 min AZN və 288 min AZN təşkil etmişdir. Rəhbərlik, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivinin balans dəyərinin gələcəkdə tam şəkildə istifadə ediləcəyi qənaətinədir.

5 YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ

Cari ildə Cəmiyyət Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUŞŞ) və BMUŞŞ-un Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış hesabat dövrünə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərtləri qəbul etmişdir.

Maliyyə Uçotunun Konseptual Əsaslarına İstinad – 3 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəliş – 2020-ci ilin may ayında BMUŞŞ tərəfindən “Müəssisələrin birləşməsi” adlı 3 sayılı MHBS-ə düzəliş dərc edilmişdir. Düzəliş 2018-ci ilin mart ayında dərc edilmiş “Maliyyə Hesabatlılığının Konseptual Əsasları”na istinad ilə birlikdə, bu düzəlişin tələblərini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmədən, 1989-cu ildə dərc edilmiş “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdimatın Əsasları”na edilən istinadın əvəz olunmasını nəzərdə tutur. Şura eyni zamanda, 37 sayılı BMUS və ya “Təminatlar” adlı 21 sayılı BMHŞK çərçivəsində, ayrı olaraq yaranırsa, borclar və şərti öhdəliklər üçün yaranan potensial ‘2 gün’ mənfəət və ya zərərlərdən yayınmaq üçün 3 sayılı MHBS-in tanınma prinsipinə istisna da əlavə etmişdir. Eyni zamanda, Şura “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim Olunması Əsasları”na istinadın əvəz edilməsindən təsirlənməyəcək şərti aktivlər üçün 3 sayılı MHBS-in mövcud təlimatına dair izahlar verməyi qərarlaşdırmışdır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar – 16 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər. 2020-ci ilin may ayında, BMUSŞ müəssisələrin əmlak, tikili və avadanlıqların dəyərindən, rəhbərliyin nəzərdə tutduğu qaydada fəaliyyət göstərə bilməsi üçün həmin aktivləri lazımi yerə və şəraitə çatdırarkən istehsal olunan aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri çıxmağı qadağan edən “Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar – Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar” düzəlişini dərc etmişdir. Bunun əvəzinə, müəssisə bu cür aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri və bu aktivlərin istehsal xərclərini mənfəət və zərər hesabında tanıyır.

Ağır Şərtlə Müqavilələr – Müqavilənin Yerinə Yetirilməsinə dair Xərclər – 37 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər. 2020-ci ilin may ayında, BMUSŞ, 37 sayılı BMUS-a müqavilənin ağır şərtlə və ya zərər yaradan olduğunu qiymətləndirərək müəssisənin hansı xərcləri nəzərə alması barədə düzəlişlər etmişdir. Düzəlişlər “birbaşa əlaqəli xərc yanaşması”nı tətbiq edir. Mal və ya xidmətləri təmin etmək üçün birbaşa müqaviləyə aid olan xərclərə həm artan xərclər, həm də müqavilə fəaliyyətləri ilə birbaşa əlaqəli xərclərin bölüşdürülməsi daxildir. Ümumi və inzibati xərclər birbaşa müqavilə ilə əlaqəli deyil və müqavilə üzrə qarşı tərəf üçün açıq şəkildə ödənilməli olmadıqca istisna olunur.

“Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlılığı Standartlarının İlk dəfə Tətbiqi” adlı 1 sayılı MHBS – ilkin tətbiq edən törəmə olaraq. BMUSŞ 2018-2020-ci il üzrə illik təkmilləşdirmələr çərçivəsində “Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının ilk dəfə qəbul edilməsi” adlı 1 sayılı MHBS-də dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik ana müəssisənin MHBS-ə keçid tarixinə əsasən, ana müəssisə tərəfindən bildirilən məbləğlərdən istifadə etməklə, məcmu çevirmələr üzrə fərqlərini ölçmək üçün 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir törəmə müəssisəyə icazə verir. Bu düzəliş 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir asılı və ya birlgə müəssisəyə də tətbiq edilir.

“Maliyyə Alətləri” adlı 9 sayılı MHBS – Maliyyə öhdəliklərinin silinməsi üzrə “10 faiz” dəyərində test üzrə iştirak haqqı. MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ 9 sayılı MHBS-ə düzəliş etmişdir. Düzəliş bir müəssisənin yeni və ya dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyinin şərtlərinin ilkin maliyyə öhdəliyinin şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub-olmadığını qiymətləndirərək əlavə etdiyi haqları aydınlaşdırır. Bu rüsumlara yalnız borcalan və ya borcverən tərəfindən başqasının adından ödədiyi və ya aldığı haqlar daxil olmaqla borcalanla borc verən arasında ödənilən və ya alınan ödənişlər daxildir. Müəssisə düzəlişi müəssisənin ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya ondan sonra dəyişdirilmiş və ya mübadilə edilmiş maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edilir.

“Kənd Təsərrüfatı” adlı 41 sayılı BMUS – Ədalətli dəyər ölçmələrində vergi. MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ “Kənd Təsərrüfatı Standartı” adlı 41 sayılı BMUS-a dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik 41 sayılı BMUS-un 22-ci bəndində müəssisələrin, 41 sayılı BMUS çərçivəsində aktivlərin ədalətli dəyərini ölçərkən vergitutma üçün pul axınlarını istisna etməsi tələbini aradan qaldırır.

Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartlar Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməmişdir.

6 DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi tarixində Cəmiyyət tərəfindən, qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl qəbul edilmiş standart və şərhərdən əlavə, aşağıda göstərilən standart və şərhlər dərc edilmiş, lakin qüvvəyə minməmişdir. Cəmiyyət bu yeni və düzəliş edilmiş standartları və şərhəri, əgər tətbiq olunarsa, qüvvəyə mindikdən sonra qəbul etmək niyyətindədir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

“Sığorta müqavilələri” adlı 17 sayılı MHBS 2017-ci ilin may ayında dərc olunmuşdur və “Sığorta müqavilələri” adlı 4 sayılı MHBS-i əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilələrinə “Sığorta müqavilələri” adlı 17 sayılı MHBS-i tətbiq etməlidir.

17 sayılı MHBS, 1 yanvar 2023-cü il tarixində və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. “Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir” adlı 15 sayılı MHBS və “Maliyyə Alətləri” adlı 9 sayılı MHBS standartları ilə birlikdə tətbiq olunduqda erkən tətbiqinə icazə verilir. Bu standart Cəmiyyətə şamil edilmir.

Uçot Siyasətinin Açıqlanması – 1 sayılı BMUS və 2 sayılı MHBS Metodik Sənədi - 2021-ci ilin fevral ayında BMUSŞ 1 sayılı BMUS və “Əhəmiyyətlilik haqqında mühakimələrin yürüdülməsi” adlı 2 sayılı MHBS Metodik Sənədə düzəlişlər etmişdir. Bu düzəlişlər müəssisələrə uçot siyasəti haqqında açıqlamalar edərək əhəmiyyətliliklə bağlı mühakimələrin tətbiq edilməsinə kömək edilməsi məqsədilə təlimat və nümunələri təqdim edir. Düzəlişlər müəssisələr üçün “əhəmiyyətli” uçot siyasətləri haqqında məlumatın açıqlanması tələbini onların “əhəmiyyətli” uçot siyasətinin açıqlanması tələbi ilə əvəz etməklə və mühasibat uçotu siyasəti ilə bağlı açıqlamalar barədə qərar qəbul edərək müəssisələrin uçot siyasəti haqqında daha faydalı məlumatı açıqlamaqda kömək etmək məqsədi daşıyır.

1 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün tətbiq edilir və düzəlişlərin daha erkən tətbiqinə icazə verilir. 2 sayılı Metodik Sənədə edilən düzəlişlər əhəmiyyətlilik anlayışının mühasibat uçotu siyasəti məlumatlarına tətbiqi ilə bağlı məcburi olmayan təlimatları ehtiva etdiyi üçün, bu düzəlişlər üçün qüvvəyə minmə tarixinə ehtiyac yoxdur.

Uçot təxminlərinin müəyyən edilməsi – 8 sayılı BMUS-a edilən Düzəlişlər – 2021-ci ilin fevral ayında BMUSŞ “uçot təxminləri” anlayışını təqdim edən 8 sayılı BMUS-a düzəlişi dərc etmişdir. Düzəlişlər müəssisələrin uçot siyasətindəki dəyişiklikləri uçot təxminlərindəki dəyişikliklərdən necə fərqləndirməli olduğunu və xətlərin aradan götürülməsini izah edir. Həmçinin, bu düzəlişlər mühasibat uçotu təxminlərini hazırlamaq üçün müəssisələrin ölçmə üsullarından və giriş məlumatlarından necə istifadə etdiyini aydınlaşdırır.

Düzəlişlər 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və həmin dövrün başlanğıcında və ya ondan sonra baş verəcək uçot siyasəti və uçot təxminlərindəki dəyişikliklərə tətbiq edilir. Bu tip faktlar açıqlanarsa, düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Eyni əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərə aid təxirə salınmış vergilər – 12 sayılı BMUS-a edilən Düzəlişlər - 2021-ci ilin may ayında Şura 12 sayılı MUBS-a uyğun olaraq ilkin tanınma istisnasının əhatə dairəsini azaldan 12 sayılı MUBS-a düzəlişlər etdi, beləliklə, o, vergi bazasını artıran və azaldan bərabər məbləğdə müvəqqəti fərqlərə səbəb olan əməliyyatlara artıq tətbiq edilmir.

Düzəlişlər təqdim edilən ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində və ya ondan sonra baş verən əməliyyatlara tətbiq edilməlidir. Bundan əlavə, təqdim olunan ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri ilə bağlı bütün gəlirdən çıxılan və vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər üçün təxirə salınmış vergi aktivləri (kifayət qədər vergi tutulan mənfəətin olması şərti) və təxirə salınmış vergi öhdəliyi də tanınmalıdır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

BMUSŞ, satış kimi uçota alınması nəzərdə tutulan 15 sayılı MHBS-in tələblərinə cavab verən satış və geri icarə əməliyyatlarını sonradan satıcı-icarədarın necə ölçməsinə aydınlaşdırmaq üçün **“Satış və Geri İcarə üzrə İcarə Öhdəliyi”ni (16 sayılı MHBS-ə edilən Düzəlişlər) düzəlişlərlə birgə dərc etmişdir. Satış və Geri İcarə üzrə İcarə Öhdəliyi (16 sayılı MHBS-ə edilən Düzəlişlər)** satıcı-icarədardan istifadə hüququnu özündə saxlayan hər hansı gəlir və ya zərər məbləğini tanınamamaq üçün geri icarədən irəli gələn icarə öhdəliyini sonradan ölçməsinə tələb edir. Yeni tələblər satıcı-icarədarı icarənin qismən və ya tam xitam verilməsi ilə bağlı hər hansı gəlir və ya zərəri mənfəət və ya zərərdə tanınmasını qadağa etmir. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Düzəlişlərin daha erkən tətbiqinə icazə verilir.

Müəssisənin hesabat dövründən sonra on iki ay ərzində riayət etməli olduğu şərtlərin, öhdəliklərin təsnifatına təsirini müəyyən etmək üçün 2022-ci ilin oktyabr ayında BMUSŞ **“Kovenantlar ilə bağlı uzunmüddətli öhdəliklər” (1 sayılı BMUS-a edilən Düzəlişlər)** adlı düzəlişi dərc etmişdir. Düzəlişə əsasən öhdəliyin cari və ya uzunmüddətli olaraq təsnifləşdirilməsinə yalnız müəssisənin hesabat tarixində və ya ondan əvvəl riayət etməli olduğu şərtlər təsir edir. Bundan əlavə, müəssisə maliyyə hesabatı üzrə qeydlərdə hesabatın istifadəçilərinə kovenantlar ilə uzunmüddətli öhdəliklərin on iki ay ərzində qaytarıla biləcəyi riskini nəzərdə tutacağı məlumatları açıqlamalıdır. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üzrə qüvvəyə minir.

“Konsolidasiya olunmuş Maliyyə Hesabatları” adlı 10 sayılı MHBS və “İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi” adlı 28 sayılı BMUS (düzəlişlər): 10 sayılı MHBS və 28 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə konsolidasiya olunmuş əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investorun həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərti ilə tanınmasını tələb edir.

Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə konsolidasiya olunmuş assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərle yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır. Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi BMUSŞ tərəfindən hələ müəyyən edilməmişdir, lakin düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartların Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərəcəyi gözlənilmir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

7 XALIS FAİZ GƏLİRİ

	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Effektiv faiz üsulu ilə hesablanmış faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	2,283	2,000
Maliyyə icarələri üzrə faiz gəliri	1,491	545
Banklarda cari hesablar və overnayt yerləşdirmələri	13	10
	<u>3,787</u>	<u>2,555</u>
Cəmi effektiv faiz üsulu ilə hesablanmış faiz gəlirləri		
Effektiv faiz üsulu ilə hesablanmış faiz xərcləri		
Buraxılan borc qiymətli kağızları	(547)	(109)
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	(251)	(310)
Müddətli borc vəsaitləri	(38)	(41)
İcarə öhdəliyi	(16)	(23)
	<u>(852)</u>	<u>(483)</u>
Cəmi effektiv faiz üsulu ilə hesablanmış faiz xərcləri		
Xalis faiz gəliri	<u>2,935</u>	<u>2,072</u>

8 HAQQ VƏ KOMİSSİYA XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Hesablaşma əməliyyatları	(21)	(17)
Digər	(7)	(7)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	<u>(28)</u>	<u>(24)</u>

9 İŞÇİ HEYƏTİ İLƏ BAĞLI XƏRCLƏR

	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
İşçilərə ödənişlər	(1,657)	(1,346)
Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödəmələr	(287)	(210)
Cəmi işçi heyəti ilə bağlı xərclər	<u>(1,944)</u>	<u>(1,556)</u>

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

10 ÜMUMİ VƏ İNZİBATI XƏRCLƏR

	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Rabite xərcləri	(155)	(97)
Köhnəlmə və amortizasiya	(133)	(171)
Reklam və marketing xərcləri	(113)	(39)
Peşəkar xidmət haqları	(82)	(88)
Proqram təminatı xərcləri	(73)	(80)
Təmir və texniki xidmət xərcləri	(63)	(87)
Ofis ləvazimatları	(29)	(25)
Kommunal xidmətlər	(26)	(24)
12 aydan az və aşağı dəyərli icarə xərcləri	(26)	(44)
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	(17)	(28)
Digər	(111)	(76)
Cəmi ümumi və inzibati xərclər	(828)	(759)

11 MƏNFƏƏT VERGİSİ XƏRCİ

	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Cari il üzrə vergi xərcləri	(78)	(42)
Müvəqqəti fərqlərin yaranması və bərpasına görə təxirə salınmış vergi aktivlərində hərəkət	6	119
Cəmi mənfəət vergisi üzrə (xərc)/mənfəət	(72)	77

2022-ci ildə cari və təxirə salınmış vergi üzrə tətbiq olunan vergi dərəcəsi 20% olmuşdur (2021-ci il: 20%).

31 dekabrda başa çatmış il üzrə effektiv vergi dərəcəsinin üzləşdirilməsi:

	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Vergidən əvvəl mənfəət	1,609	902
Qüvvədə olan vergi dərəcəsi ilə mənfəət vergisi (20%)	(322)	(180)
Daimi fərqlərin vergi təsiri	250	257
Mənfəət vergisi üzrə (xərc)/mənfəət	(72)	77

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri

MHBS və Azərbaycanın normativ vergiqoyma qaydaları arasında olan fərqlər maliyyə hesabatlılığında və mənfəət vergisinin hesablanmasında müəyyən aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlərə səbəb olur. Bu müvəqqəti fərqlərin hərəkətinin vergi effekti 20% dərəcəsində qeydə alınır.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə müvəqqəti və gəlirdən çıxılan fərqlərdə dəyişikliklər aşağıda təqdim olunmuşdur:

	1 yanvar 2022-ci il	Mənfəət və ya zərərdə tanınmış	31 dekabr 2022-ci il
Müştərilərə verilmiş kreditlər	12	21	33
Maliyyə icarələri	21	5	26
Satış üçün saxlanılan aktivlər	222	(31)	191
İcarə öhdəliyi	16	9	25
Digər öhdəliklər	45	(1)	44
Digər aktivlər	11	-	11
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	(7)	(7)	(14)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	(13)	3	(10)
Müddətli borc vəsaitləri	(19)	7	(12)
	288	6	294

	1 yanvar 2021-ci il	Mənfəət və ya zərərdə tanınmış	31 dekabr 2021-ci il
Müştərilərə verilmiş kreditlər	17	(5)	12
Maliyyə icarələri	1	20	21
Satış üçün saxlanılan aktivlər	109	113	222
İcarə öhdəliyi	50	(34)	16
Digər öhdəliklər	36	9	45
Digər aktivlər	19	(8)	11
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	(36)	29	(7)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	(13)	(13)
Müddətli borc vəsaitləri	(27)	8	(19)
	169	119	288

12 PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Nağd pul vəsaitləri	6	6
Digər banklarda müxbir hesablar		
- reytingi BB- dən BB+ dək	591	21
- reytingsiz	412	170
Digər banklarda cəmi müxbir hesablar	1,003	191
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,009	197

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Reytinglər “Fitch” reyting sisteminə əsaslanır. 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə daxil olan bütün qalıqlar 1-ci Mərhələyə təsnif edilmişdir və ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat tanınmamışdır.

13 MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR

	31 dekabr 2022-ci il	Cəmi ümumi kreditlərin %-i	31 dekabr 2021-ci il	Cəmi ümumi kreditlərin %-i
Biznes kreditləri	3,378	30%	3,329	30%
İstehlak kreditləri	7,743	70%	7,702	70%
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	11,121		11,031	
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(679)	6%	(1,105)	10%
Xalis müştərilərə verilmiş kreditlər	10,442		9,926	

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə hər bir sahəyə aid müştəri qrupu üzrə kredit qalıqları göstərilmişdir:

	31 dekabr 2022-ci il	Cəmi ümumi kreditlərin %-i	31 dekabr 2021-ci il	Cəmi ümumi kreditlərin %-i
İstehlak	6,618	60%	6,265	57%
Ticarət və xidmətlər	3,333	30%	3,280	30%
İpoteka	1,124	10%	1,437	13%
Kənd təsərrüfatı	20	0%	28	0%
Digər	26	0%	21	0%
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	11,121		11,031	
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(679)		(1,105)	
Xalis müştərilərə verilmiş kreditlər	10,442		9,926	

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Zərər ehtiyatı

Aşağıdakı cədvəldə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə zərər ehtiyatının ilin əvvəlinə olan qalıqları ilə ilin sonuna olan qalıqları ilə üzləşdirilməsi əks olunmuşdur:

	2022-ci il			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş kreditlər				
1 yanvar tarixinə qalıq	95	8	1,002	1,105
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	(4)	5	(1)	-
3-cü Mərhələyə keçid	(81)	(8)	89	-
Zərər ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	7	(1)	(1,479)	(1,473)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	77	29	13	119
Silinmələr	-	-	(283)	(283)
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	1,195	1,195
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərində düzəliş	-	-	16	16
31 dekabr tarixinə qalıq	94	33	552	679

	2021-ci il			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş kreditlər				
1 yanvar tarixinə qalıq	219	48	5,619	5,886
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	-	1	(1)	-
3-cü Mərhələyə keçid	(40)	(23)	63	-
Zərər ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	(162)	(23)	(1,557)	(1,742)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	78	5	54	137
Silinmələr	-	-	(3,222)	(3,222)
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərində düzəliş	-	-	46	46
31 dekabr tarixinə qalıq	95	8	1,002	1,105

	2022-ci il			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş biznes kreditləri				
1 yanvar tarixinə qalıq	27	5	576	608
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	(2)	2	-	-
3-cü Mərhələyə keçid	(30)	(8)	38	-
Zərər ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	10	3	(964)	(951)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	29	12	9	50
Silinmələr	-	-	(117)	(117)
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	760	760
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərində düzəliş	-	-	5	5
31 dekabr tarixinə qalıq	34	14	307	355

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	2021-ci il			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş biznes kreditləri				
1 yanvar tarixinə qalıq	11	5	3,870	3,886
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
3-cü Mərhələyə keçid	-	-	-	-
Zərər ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	(11)	(5)	(1,387)	(1,403)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	27	5	27	59
Silinmələr	-	-	(1,950)	(1,950)
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərinə düzəliş	-	-	16	16
31 dekabr tarixinə qalıq	27	5	576	608

	2022-ci il			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş istehlak kreditləri				
1 yanvar tarixinə qalıq	68	3	426	497
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	(2)	3	(1)	-
3-cü Mərhələyə keçid	(51)	-	51	-
Zərər ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	(3)	(4)	(515)	(522)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	48	17	4	69
Silinmələr	-	-	(166)	(166)
Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpası	-	-	435	435
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərinə düzəliş	-	-	11	11
31 dekabr tarixinə qalıq	60	19	245	324

	2021-ci il			
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş istehlak kreditləri				
1 yanvar tarixinə qalıq	208	43	1,749	2,000
1-ci Mərhələyə keçid	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə keçid	-	1	(1)	-
3-cü Mərhələyə keçid	(40)	(23)	63	-
Zərər ehtiyatının xalis yenidən qiymətləndirilməsi	(151)	(18)	(170)	(339)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni maliyyə aktivləri	51	-	27	78
Silinmələr	-	-	(1,272)	(1,272)
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərinə düzəliş	-	-	30	30
31 dekabr tarixinə qalıq	68	3	426	497

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

2022 və 2021-ci illər ərzində silinmiş kreditlər Cəmiyyətin kreditlər üzrə borc məbləğlərinin bərpası üzrə daxili prosedurlarına əməl etməsi məqsədilə hüquqi tədbirlər predmeti ola bilər.

2022 və 2021-ci illər üzrə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə hesablanmış alınacaq faizlər müvafiq olaraq, 231 min AZN və 256 min AZN təşkil etmişdir.

Müştərilərə verilmiş kreditlərin kredit keyfiyyəti

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərin kredit keyfiyyəti haqqında məlumat təqdim olunmuşdur.

31 dekabr 2022-ci il

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş kreditlər				
Gecikməmiş	9,332	283	125	9,740
30 gündən az gecikmiş	157	3	58	218
30-89 gün gecikmiş	1	90	13	104
90-179 gün gecikmiş	-	-	149	149
180-360 gün gecikmiş	-	-	228	228
360 gündən çox gecikmiş	-	-	682	682
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	9,490	376	1,255	11,121
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(94)	(33)	(552)	(679)
Balans dəyəri	9,396	343	703	10,442

31 dekabr 2021-ci il

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş kreditlər				
Gecikməmiş	8,139	410	250	8,799
30 gündən az gecikmiş	163	16	83	262
30-89 gün gecikmiş	-	16	76	92
90-179 gün gecikmiş	-	-	167	167
180-360 gün gecikmiş	-	-	321	321
360 gündən çox gecikmiş	-	-	1,390	1,390
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	8,302	442	2,287	11,031
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(95)	(8)	(1,002)	(1,105)
Balans dəyəri	8,207	434	1,285	9,926

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş biznes kreditləri				
Gecikməmiş	2,493	68	39	2,600
30 gündən az gecikmiş	46	3	38	87
30-89 gün gecikmiş	1	42	11	54
90-179 gün gecikmiş	-	-	86	86
180-360 gün gecikmiş	-	-	47	47
360 gündən çox gecikmiş	-	-	504	504
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	2,540	113	725	3,378
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(34)	(14)	(307)	(355)
Balans dəyəri	2,506	99	418	3,023

31 dekabr 2021-ci il

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş biznes kreditləri				
Gecikməmiş	1,639	68	88	1,795
30 gündən az gecikmiş	64	13	31	108
30-89 gün gecikmiş	-	16	61	77
90-179 gün gecikmiş	-	-	107	107
180-360 gün gecikmiş	-	-	171	171
360 gündən çox gecikmiş	-	-	1,071	1,071
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	1,703	97	1,529	3,329
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(27)	(5)	(576)	(608)
Balans dəyəri	1,676	92	953	2,721

31 dekabr 2022-ci il

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş istehlak kreditləri				
Gecikməmiş	6,839	215	86	7,140
30 gündən az gecikmiş	111	-	20	131
30-89 gün gecikmiş	-	48	2	50
90-179 gün gecikmiş	-	-	63	63
180-360 gün gecikmiş	-	-	181	181
360 gündən çox gecikmiş	-	-	178	178
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	6,950	263	530	7,743
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(60)	(19)	(245)	(324)
Balans dəyəri	6,890	244	285	7,419

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2021-ci il

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə müştərilərə verilmiş istehlak kreditləri				
Gecikməmiş	6,500	342	162	7,004
30 gündən az gecikmiş	99	3	52	154
30-89 gün gecikmiş	-	-	15	15
90-179 gün gecikmiş	-	-	60	60
180-360 gün gecikmiş	-	-	150	150
360 gündən çox gecikmiş	-	-	319	319
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	6,599	345	758	7,702
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(68)	(3)	(426)	(497)
Balans dəyəri	6,531	342	332	7,205

Saxlanılan girov və digər kredit təminatları

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş dəyərsizləşmiş kreditlər və mümkün zərərlərin təsirini azaltmaq üçün saxlanılan əlaqəli girov haqqında məlumat təqdim olunur. Girovların ədalətli dəyəri hesabat tarixinə yenilənmişdir.

Hər kredit üçün girovun ədalətli dəyəri aid olduğu kreditin balans dəyərinə əlavə edilmişdir.

	Ümumi balans dəyəri	Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	Balans dəyəri	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri		
				Motorlu nəqliyyat vasitələri	Daşınmaz əmlak	Cəmi
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər						
Biznes kreditləri	726	(307)	419	31	1,194	1,224
İstehlak kreditləri	529	(245)	284	-	430	430
Cəmi müştərilərə verilmiş dəyərsizləşmiş kreditlər	1,255	(552)	703	31	1,624	1,654

Ümumi balans dəyəri 703 min AZN olan müştərilərə verilmiş və müvafiq olaraq dəyərsizləşmiş kreditlər 951 min AZN-dən çox məbləğdə girov ilə təmin edilmişdir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə dəyersizləşmə çıxılmaqla müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə girovlar girov növünə əsasən göstərilmişdir:

	Ümumi balans dəyəri	Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	Balans dəyəri	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri		
				Motorlu nəqliyyat vasitələri	Daşınmaz əmlak	Cəmi
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər						
Biznes kreditləri	3,378	(355)	3,023	73	1,684	1,758
İstehlak kreditləri	7,743	(324)	7,419	2	2,301	2,303
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	11,121	(679)	10,442	75	3,986	4,061

Ümumi balans dəyəri 10,442 min AZN olan müştərilərə verilmiş kreditlər 6,381 min AZN girov ilə təmin edilmişdir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2021-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş dəyersizləşmiş kreditlər və mümkün zərərlərin təsirini azaltmaq üçün saxlanılan əlaqəli girov haqqında məlumat təqdim olunur. Girovların ədalətli dəyəri hesabat tarixinə yenilənmişdir.

	Ümumi balans dəyəri	Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	Balans dəyəri	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri		
				Motorlu nəqliyyat vasitələri	Daşınmaz əmlak	Cəmi
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər						
Biznes kreditləri	1,529	(576)	953	-	1,819	1,819
İstehlak kreditləri	758	(426)	332	-	485	485
Cəmi müştərilərə verilmiş dəyersizləşmiş kreditlər	2,287	(1,002)	1,285	-	2,304	2,304

Ümumi balans dəyəri 1,285 min AZN olan müştərilərə verilmiş və müvafiq olaraq dəyersizləşmiş kreditlər 1,019 min AZN girov ilə təmin edilmişdir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2021-ci il tarixinə dəyərsizləşmə çıxılmaqla müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə girovlar girov növünə əsasən göstərilmişdir:

	Ümumi balans dəyəri	Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	Balans dəyəri	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri		
				Motorlu nəqliyyat vasitələri	Daşınmaz əmlak	Cəmi
Fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər						
Biznes kreditləri	3,329	(608)	2,721	69	2,291	2,360
İstehlak kreditləri	7,702	(497)	7,205	6	2,158	2,164
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	11,031	(1,105)	9,926	75	4,449	4,524

Ümumi balans dəyəri 9,926 min AZN olan müştərilərə verilmiş kreditlər 5,402 min AZN girov ilə təmin edilmişdir.

Əhəmiyyətli kredit riskləri

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin kredit qalığı kapitalının 10%-ni keçən borcalanları və ya bir-biri ilə əlaqəli borcalanlar qrupu olmamışdır.

Modifikasiya edilmiş kreditlər

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il ərzində Cəmiyyət müştərilərə 342 min AZN məbləğində bir neçə faizsiz kredit vermişdir. Cəmiyyət bu kreditlər üzrə ilkin tanınma zamanı 18-22% bazar dərəcələrindən istifadə etməklə 121 min AZN məbləğində zərər tanımışdır.

Kreditlərin ödəniş müddətləri

Kredit portfelinin müddətləri haqqında məlumat 24 sayılı Qeyddə verilmişdir; burada hesabat tarixindən başlayaraq kreditlərin müqavilə üzrə qalan ödəniş müddətləri göstərilmişdir.

14 MALİYYƏ İCARƏLƏRİ

Aşağıdakı cədvəldə Cəmiyyətin icarədar olduğu nəqliyyat vasitələri və avadanlıqların icarələri üzrə maliyyə icarəsi üzrə alınacaq vəsaitlərin təhlili verilmişdir.

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Maliyyə icarəsinə ümumi investisiya, alınacaq vəsaitlər		
Bir ildən az	3,648	3,080
Bir ildən beş ilədək	2,826	3,745
	6,474	6,825
Qazanılmamış maliyyə gəlirləri	(1,791)	(2,256)
Maliyyə icarəsinə xalis investisiya	4,683	4,569
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(153)	(220)
	4,530	4,349
Maliyyə icarəsinə xalis investisiya, alınacaq vəsaitlər		
Bir ildən az	2,823	2,256
Bir ildən beş ilədək	1,860	2,313
	4,683	4,569

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyət maliyyə icarəsinə EOKZ qiymətləndirməsi zamanı biznes krediti kimi yanaşır. 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq, ümumilikdə 153 min AZN və 220 min AZN məbləğində ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatı tanınmışdır.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə maliyyə icarəsi üzrə alınacaq vəsaitlərə daxil edilmiş məbləğ müvafiq olaraq 70 min AZN və 67 min AZN təşkil etmişdir.

15 ƏMLAK, TİKİLİ VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

	Aktivlərdən istifadə hüququ (tikililər)	İcarə obyektinin təkmilləşdirilməsi	Ofis və kompüter avadanlığı	Mebel	Nəqliyyat vasitələri	Kompüter proqramları və lisenziyaları	Cəmi
İlkin dəyər							
1 yanvar 2022-ci il tarixinə qalıq	265	454	410	130	29	227	1,515
Əlavələr	109	-	6	1	-	2	118
Modifikasiyanın təsiri	5	-	-	-	-	-	5
Tanınmanın dayandırılması/silinmələr	-	-	(8)	(6)	-	-	(14)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalıq	379	454	408	125	29	229	1,624
Köhnəlmə və amortizasiya							
1 yanvar 2022-ci il tarixinə qalıq	(187)	(452)	(322)	(104)	(16)	(209)	(1,290)
İl üzrə köhnəlmə və amortizasiya	(78)	(2)	(36)	(8)	(3)	(6)	(133)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	-	-	8	6	-	-	14
31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalıq	(265)	(454)	(350)	(106)	(19)	(215)	(1,409)
Balans dəyəri							
31 dekabr 2022-ci il tarixinə	114	-	58	19	10	14	215

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	Aktivlərdən istifadə hüququ (tikililər)	İcarə obyektinin təkmilləşdirilməsi	Ofis və kompüter avadanlığı	Mebel	Nəqliyyat vasitələri	Kompüter proqramları və lisenziyaları	Cəmi
İlkin dəyər							
1 yanvar 2021-ci il tarixinə qalıq	404	486	417	132	40	214	1,693
Əlavələr	77	-	16	-	17	13	123
Tanınmanın dayandırılması/silinmələr	(216)	(32)	(23)	(2)	(28)	-	(301)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	265	454	410	130	29	227	1,515
Köhnəlmə və amortizasiya							
1 yanvar 2021-ci il tarixinə qalıq	(182)	(458)	(301)	(99)	(34)	(199)	(1,273)
İl üzrə köhnəlmə və amortizasiya	(90)	(23)	(39)	(7)	(2)	(10)	(171)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	85	29	18	2	20	-	154
31 dekabr 2021-ci il tarixinə qalıq	(187)	(452)	(322)	(104)	(16)	(209)	(1,290)
Balans dəyəri							
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	78	2	88	26	13	18	225

31 dekabr 2022-ci il tarixinə binalar və avadanlıqların ilin sonuna olan qalıq dəyərində daxil edilmiş, ümumi ilkin dəyəri 767 min AZN (31 dekabr 2021-ci il: 756 min AZN) olan istifadədə olan tam köhnəlmiş aktivlər daxildir.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə borc vəsaitləri üçün girov olaraq heç bir əmlak və avadanlıq mövcud olmamışdır.

16 SATIŞ ÜÇÜN SAXLANILAN AKTİVLƏR

Cəmiyyət 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərində başa çatmış illər ərzində müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə təminat olaraq saxlanılan girovları müsadirə edərək, satış üçün saxlanılan qeyri-maliyyə aktivlərini əldə etmişdir. 2022 və 2021-ci il tarixlərinə müvafiq olaraq, bu cür aktivlər satış xərcləri xaric, ədalətli dəyərdəki dəyişikliklər çıxılmaqla 495 min AZN və 757 min AZN təşkil etmişdir. Əvvəlcə bu aktivlərin təsnifat tarixindən etibarən bir il ərzində satış əməliyyatı yolu ilə əsas götürüldüyü nəzərdə tutulmuşdu. Cəmiyyət, bazar şərtlərinin dəyişməsi nəzərə alınmaqla məqbul bir qiymətə təklif etməklə satışa çıxarılan aktivlərin fəal şəkildə satılması səylərinə davam edir. 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərindəki məlumata görə satışda olan bütün aktivlər daşınmaz əmlak olmuşdur.

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Müsadirə edilmiş girovlar	1,616	1,871
Satış xərcləri çıxılmaqla, ədalətli dəyərdə məcmu dəyişiklik	(961)	(1,114)
İlin sonuna qalıq	655	757

Cəmiyyət 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il ərzində satış üçün saxlanılan aktivlər üzrə 153 min AZN məbləğində ədalətli dəyər gəliri tanımışdır (31 dekabr 2021-ci il: 567 min AZN dəyərində zərər).

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

17 DİGƏR AKTİVLƏR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Digər maliyyə aktivləri:		
Vasitəçilərdən alınacaq vəsaitlər	137	182
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(54)	(54)
Cəmi digər maliyyə aktivləri	83	128
Digər qeyri-maliyyə aktivləri:		
Əmlak və avadanlıqlar üzrə avans ödənişləri	37	-
Xidmətlər üzrə avans ödənişləri	31	26
Cəmi digər qeyri-maliyyə aktivləri	68	26
Cəmi digər aktivlər	151	154

18 BANKLARA ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
“Kapital Bank” ASC-dən alınmış kreditlər	424	-
“Yelo Bank” ASC-dən alınmış kreditlər	187	2,118
“Paşa Bank” ASC-dən alınmış kreditlər	31	721
Cəmi banklara ödəniləcək vəsaitlər	642	2,839

“Kapital Bank” ASC-yə ödəniləcək əsas borc qalığı 420 min AZN (31 dekabr 2021-ci il: sıfır), hesablanmış faiz qalığı isə 4 min AZN (31 dekabr 2021-ci il: sıfır) olmuşdur. Bu kredit 2022-ci ilin aprel ayında 12% illik faiz dərəcəsi ilə əldə edilmiş və ödəmə müddəti 2023-cü ilin oktyabr ayında başa çatacaq 500 min AZN-dən ibarətdir.

“Yelo Bank” ASC-yə ödəniləcək əsas borc qalığı 186 min AZN (31 dekabr 2021-ci il: 2,118 min AZN), hesablanmış faiz qalığı isə 1 min (31 dekabr 2021-ci il: sıfır) olmuşdur. Bu kredit 2021-ci ilin yanvar ayında 12% illik faiz dərəcəsi ilə əldə edilmiş və ödəmə müddəti 2023-cü ilin yanvar ayında başa çamış 2,300 min AZN-dən ibarətdir.

“Paşa Bank” ASC-yə ödəniləcək əsas borc qalığı 31 min AZN (31 dekabr 2021-ci il: 715 min), hesablanmış faiz qalığı isə sıfır (31 dekabr 2021-ci il: 6 min AZN) təşkil etmişdir. Bu kreditlər 2021-ci ilin iyul ayında 13% illik faiz dərəcəsi ilə əldə edilmiş və ödəmə müddəti 2022-ci ilin dekabr ayında başa çatmış və 2021-ci ilin avqust ayında 13% illik faiz dərəcəsi ilə əldə edilmiş və ödəmə müddəti 2023-cü ilin yanvar ayında başa çatmış 500 min AZN-dən ibarətdir.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə banklara ödəniləcək vəsaitlərə daxil edilmiş hesablanmış faizlər müvafiq olaraq 5 min və 6 min AZN təşkil etmişdir.

Cəmiyyətin bu borclarla bağlı heç bir xüsusi maliyyə şərtlərinə əməl etmək üzrə öhdəliyi yoxdur.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə banklara ödəniləcək vəsaitlərin qalıqları üzrə hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
İlin əvvəlinə qalıq	2,839	3,731
Daxilolmalar	500	3,300
Borcun geri ödənilməsi	(2,696)	(4,196)
Pul vəsaitlərinin hərəkətinin maliyyələşdirilməsi üzrə cəmi dəyişikliklər	643	2,835
Faiz xərci	251	310
Ödənilmiş faiz	(252)	(306)
İlin sonunda qalıq	642	2,839

19 MÜDDƏTLİ BORC VƏSAİTLƏRİ

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
ARMB-dən borc alınmış vəsaitlər	490	635
Cəmi müddətli borc vəsaitləri	490	635

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı

Fərmana müvafiq olaraq, 31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il ərzində, ARMB-dən 5 il müddətinə illik 0.1% faiz dərəcəsi ilə 728 min AZN məbləğində borc alınmışdır. Kreditlərin restrukturizasiyasının maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə ARMB-dən alınan borc faizləri, yarandığı tarixə olan bazar nisbətindən aşağıdır, bu səbəbdən Cəmiyyət bu borc vəsaitlərinin ilkin tanınması zamanı mənfəəti tanımışdır.

Cəmiyyət və Azərbaycan Respublikası adından zəmanətçi kimi çıxış edən Azərbaycan Maliyyə Nazirliyi arasında imzalanmış müqaviləyə uyğun olaraq, Cəmiyyət ARMB-dən alınmış borcların 0.5%-i həcmində zəmanət haqqı ödəmişdir.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə müddətli borc qalıqlarındakı hərəkətlər aşağıdakı cədvəldə təqdim olunmuşdur:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
İlin əvvəlinə qalıq	635	594
Ödənişlər	(96)	-
Pul vəsaitlərinin hərəkətinin maliyyələşdirilməsi üzrə cəmi dəyişikliklər	539	594
Faiz xərci	38	41
Ödənilmiş faiz	(87)	-
İlin sonuna qalıq	490	635

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə müddətli borc vəsaitləri üzrə ödəniləcək hesablanmış faizlər, müvafiq olaraq, 20 min AZN və 69 min AZN təşkil etmişdir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

20 BURAXILMIŞ BORC QIYMƏTLİ KAĞIZLARI

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Reyestrində qeydiyyatda alınmış istiqrazlar	<u>5,120</u>	<u>3,034</u>
Cəmi buraxılmış borc qiymətli kağızları	<u>5,120</u>	<u>3,034</u>

Buraxılmış borc qiymətli kağızları Azərbaycan Respublikasının Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsində qeydiyyatda alınmış, 31 dekabr 2022-ci il tarixinə ümumi balans dəyəri 5,120 min AZN olan və hər birinin nominal dəyəri 1,000 AZN, illik sabit kupon dərəcəsi 12%-ə bərabər olan və ödəmə müddəti 2023-cü ilin sentyabr ayında başa çatacaq 5 min istiqrazı təmsil edir.

İstiqrazlar üzrə faizlər 6 aydan bir ödənilir. İstiqraz sahiblərinin ödəmə müddəti başa çatdıqda əsas borcun qaytarılmasını tələb etmək hüququ vardır. İstiqrazların təkrar bazarlarda satışı və alışı ilə bağlı heç bir məhdudiyət yoxdur.

Buraxılmış borc qiymətli kağızlarına daxil edilmiş ödəniləcək hesablanmış faizlər 31 dekabr 2022-ci il tarixinə 236 mindir (31 dekabr 2021-ci il: 109 min).

Buraxılmış borc qiymətli kağızlarının ilin əvvəlinə və ilin sonuna olan məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə yaranan müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə üzleşdirilməsi aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
İlin əvvəlinə qalıq	<u>3,034</u>	<u>-</u>
Daxilolmalar	2,000	3,000
Ödənilmiş əməliyyat xərcləri	(41)	(75)
Pul vəsaitlərinin hərəkətinin maliyyələşdirilməsi üzrə cəmi dəyişikliklər	<u>4,993</u>	<u>2,925</u>
Faiz xərci	547	109
Ödənilmiş faiz	(420)	-
İlin sonuna qalıq	<u>5,120</u>	<u>3,034</u>

21 İCARƏ ÖHDƏLİYİ

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
İcarə öhdəlikləri (cari)	75	30
İcarə öhdəlikləri (uzun müddətli)	<u>50</u>	<u>49</u>
Cəmi icarə öhdəlikləri	<u>125</u>	<u>79</u>

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri üzrə öhdəlik aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Minimal icarə ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən beş ilədək	Cəmi
İcarə ödənişləri	90	55	145
Maliyyə xərcləri	(15)	(5)	(20)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə xalis cari dəyər	75	50	125

31 dekabr 2021-ci il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri üzrə öhdəlik aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Minimal icarə ödənişləri		
	Bir il ərzində	Bir ildən beş ilədək	Cəmi
İcarə ödənişləri	37	59	96
Maliyyə xərcləri	(7)	(10)	(17)
31 dekabr 2021-ci il tarixinə xalis cari dəyər	30	49	79

İlin əvvəlinə və sonuna olan icarə öhdəlikləri üzrə məbləğlərin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə üzləşdirilməsi aşağıda təqdim olunmuşdur:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
İlin əvvəlinə qalıq	79	248
Pul vəsaitlərinin hərəkəti		
İcarə öhdəliyinin əsas hissəsinin yenidən ödənilməsi	(68)	(93)
İcarə öhdəliyinin faiz hissəsinin yenidən ödənilməsi	(16)	(23)
Nağdsız dəyişikliklər		
Faiz xərci	16	23
Əlavələr	109	77
Modifikasiyalar	5	-
Tanınmanın dayandırılması	-	(153)
İlin sonuna qalıq	125	79

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

22 DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Digər maliyyə öhdəlikləri:		
Xidmətlər üzrə ödəniləcək vəsaitlər	40	20
Digər	84	126
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	124	146
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri:		
İşçilərə ödəniləcək vəsaitlər	181	184
Alınmış avanslar	82	-
Mənfəət vergisindən başqa digər ödəniləcək vergilər	44	27
Hesablanmış öhdəliklər	24	25
Cəmi digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	331	236
Cəmi digər öhdəliklər	455	382

23 NİZAMNAMƏ KAPİTALI

Nizamnamə kapitalı Cəmiyyətin iştirakçıları tərəfindən qoyulmuş töhfələri əks etdirir. Cəmiyyətin iştirakçıları öz qoyduqları məbləğlərə mütənasib olaraq Cəmiyyət iştirakçılarının illik və ümumi yığıncaqlarında səs vermək hüququna malikdirlər.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə nizamnamə kapitalı 8,453 min AZN təşkil etmişdir. 31 dekabr 2022-ci il tarixinə Cəmiyyətin kapitalı 100% “TBC Bank” Səhmdar Cəmiyyətinə məxsus olmuşdur.

24 RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ, KORPORATİV İDARƏÇİLİK VƏ DAXİLİ NƏZARƏT

Korporativ idarəetmə strukturu

Cəmiyyət Azərbaycan qanunvericiliyinə əsasən məhdud məsuliyyətli cəmiyyət kimi təsis edilmişdir. Cəmiyyətin ali idarəedici orqanı Təsisçilərin Ümumi Yığıncağıdır. Bu yığıncaq illik olaraq və ya fəvqəladə hallarda çağrılır. Təsisçilərin Ümumi Yığıncağı Cəmiyyətin əməliyyatlarına dair strateji qərarlar qəbul edir.

Təsisçilərin Ümumi Yığıncağı Direktorlar Şurasını təyin edir. Direktorlar Şurası Cəmiyyətin fəaliyyətinə ümumi nəzarəti təmin edir.

Azərbaycan qanunvericiliyi və Cəmiyyətin nizamnaməsi Direktorlar Şurasının və direktorun təsdiq etdiyi qərarlar siyahısını müəyyən edir.

Cəmiyyətin ümumi fəaliyyətinə baş direktor cənab Əjdər Əliyev, direktorun birinci müavini Aytən Bağirova və direktor müavini Mənsir Daşdəmirov tərəfindən təmsil olunan Cəmiyyətin İdarə Heyəti rəhbərlik edir. Cəmiyyətin İdarə Heyəti Direktorlar Şurasının qərarlarının icrasına cavabdehdir. Cəmiyyətin İdarə Heyəti Cəmiyyətin Direktorlar Şurasına hesabat verir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Daxili nəzarət üzrə siyasət və prosedurlar

Baş direktor Cəmiyyətdə əməliyyatların həcminə və xarakterinə uyğun olan daxili nəzarət sistemlərinin işlənilib hazırlanması, icrası və saxlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Daxili nəzarət sistemlərinin məqsədi aşağıdakıları təmin etməkdir:

- Risklərin düzgün və hərtərəfli qiymətləndirilməsi və idarə olunması;
- Düzgün biznes, mühasibatlıq və maliyyə hesabatı funksiyaları, o cümlədən əməliyyatların düzgün təsdiqi, emalı və qeydə alınması;
- Mühasibatlıq qeydlərinin, rəhbərlik məlumatının, normativ hesabatların tamlığı, dəqiqliyi və vaxtında hazırlanması;
- İT sistemlərinin etibarlılığı, məlumatlar və sistemlərin bütövlüyü və mühafizəsi;
- Saxtakar və ya qeyri-qanuni hərəkətlərin, o cümlədən aktivlərin mənimsənilməsinin aradan qaldırılması;
- Qanun və qaydaların tələblərinə uyğunluq.

Rəhbərlik risklərin aşkarlanması və qiymətləndirilməsi, nəzarət sistemlərinin yaradılması və onların səmərəliliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət daşıyır. Rəhbərlik Cəmiyyətin daxili nəzarət sistemlərinin səmərəliliyinə nəzarət edir və mütəmadi olaraq əlavə nəzarət sistemləri tətbiq edir, yaxud zəruri hesab olunduqda, mövcud nəzarət sistemlərinə düzəlişlər edir.

Daxili audit xidmətinin əsas funksiyalarına daxildir:

- Bütövlükdə daxili nəzarət sisteminin auditi və səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi, əsas rəhbərlik strukturlarının qərarlarının icrası;
- Risklərin və Cəmiyyətin daxili sənədləri ilə tənzimlənən risklərin idarə edilməsi prosedurlarının qiymətləndirilmə metodologiyasının səmərəliliyinin auditi (metodlar, proqramlar, qaydalar və prosedurlar);
- Mühasibatlıq və hesabat funksiyasının ədalətliliyi, tamlığı və vaxtında icrasının, maliyyə məlumatının toplanması və təqdim olunmasının etibarlılığının (o cümlədən, etibarlılığı, tamlığı və obyektivliyi) auditi və sınaqdan keçirilməsi;
- Cəmiyyətin əmlakının təhlükəsiz saxlanmasına tətbiq oluna bilən üsulların auditi;
- İqtisadi əsaslılığın, əməliyyatların və digər sövdələşmələrin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi;
- Daxili nəzarət prosesləri və prosedurlarının auditi.

Daxili Audit funksiyası rəhbərlikdən ayrılır və birbaşa Audit Komitəsinə və Müşahidə Şurasına hesabat verir. Daxili Audit yoxlamalarının nəticələri müvafiq biznes prosesi menecerləri ilə müzakirə olunur, yekunlar isə Cəmiyyətin rəhbərliyinə təqdim olunur.

Cəmiyyətin daxili nəzarət sistemi aşağıdakı şəxslərdən ibarətdir:

- Baş direktor və Direktorlar Şurası;
- Baş mühasib;
- Təhlükəsizlik funksiyası, o cümlədən İT təhlükəsizlik;
- İnsan resursları funksiyası;
- Daxili audit xidməti;
- Nəzarət departamenti.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Müəyyən edilmiş standartlar, siyasətlər və prosedurlara uyğunluq üzrə məsul olan digər əməkdaşlar, bölmə və funksiyalar, o cümlədən:

- Filialların və biznes bölmələrinin rəhbərləri;
- Hüquqşünas – hüquqi və normativ tələblərə uyğunluq üzrə məsul olan əməkdaş;
- Nəzarət öhdəliklərinə malik digər əməkdaşlar/bölmələr.

Rəhbərlik Cəmiyyətin risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemləri, o cümlədən daxili audit funksiyası ilə əlaqədar ARMB-nin tələblərinə uyğun olduğunu və risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemlərinin əməliyyatların həcmi, xarakteri və mürəkkəbliyinə müvafiq olduğunu hesab edir.

Risklərin idarə edilməsi siyasəti və prosedurları

Cəmiyyət hazırda Cəmiyyətin qarşılaşdığı riskləri müəyyənləşdirmək, təhlil və idarə etmək, müvafiq risk məhdudiyyətləri və nəzarətini təşkil etmək, davamlı olaraq riskin səviyyəsinə nəzarət etmək və məhdudiyyətlərə əməl etmək məqsədi daşıyan Risklərin idarə edilməsi şöbəsinə malikdir.

Direktorlar Şurası risklərin idarə edilməsi çərçivəsində nəzarətə, əsas risklərin idarə edilməsinə nəzarətə, risklərin idarə edilməsi siyasətlərinə, o cümlədən, böyük xərclərin əhəmiyyətli dərəcədə təsdiqinə görə məsuliyyət daşıyır.

Baş direktor risklərin azaldılması üzrə tədbirlərin monitorinqi və həyata keçirilməsinə, Cəmiyyətin müəyyən edilmiş risk parametrləri daxilində fəaliyyət göstərməsinin təmin edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. O, həmçinin, ARMB-nin müəyyən etdiyi risk hədlərinə Cəmiyyətin əməl etməsinə nəzarət edir. Cəmiyyətin risklərin idarə edilməsi prosedurlarının səmərəliliyinə və onların ardıcıl tətbiqinə nəzarət etmək məqsədilə, Cəmiyyətin baş direktoru daxili audit funksiyasının hazırladığı hesabatları müntəzəm olaraq əldə edir, bu hesabatların məzmununu müzakirə edir və təklif edilən təshihəçici tədbirləri nəzərdən keçirir.

Digər risklərlə yanaşı, Cəmiyyət əməliyyat risklərinə də nəzarət edir və hər ay rəhbərliyə ətraflı əməliyyat riski hesabatı təqdim edilir.

Kredit riski – Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə qaynaqlanan məbləğlər

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi zamanı istifadə olunan məlumat, fərziyyələr və üsullar

3 sayılı Qeyddə mühasibat uçotu siyasətinə baxın.

Kredit riskində əhəmiyyətli artım

İlkin tanınmadan sonra maliyyə aləti üzrə defolt riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmadığını müəyyən edərkən Cəmiyyət əlavə xərc və ya səy tələb etməyən əsaslı və dəstəkləyici məlumatı nəzərdən keçirir. Bura kəmiyyət və keyfiyyət məlumatı, Cəmiyyətin keçmiş təcrübəsi, kredit qiymətləndirməsinə əsaslanan təhlil və proqnoz məlumatları daxildir.

Qiymətləndirmənin məqsədi aşağıdakıları müqayisə etməklə kredit riskində əhəmiyyətli artımın baş verib-vermədiyini müəyyən etməkdir:

- hesabat tarixində qalan dövr üçün defolt ehtimalı (DE); və
- kredit riskinə məruz qalan məbləğin ilkin tanınması zamanı müəyyən edilmiş və hazırkı tarixə qalan dövr üçün hesablanmış defolt ehtimalı (vaxtından əvvəl ödənişə dair gözlənilərdə dəyişikliklərə uyğun düzəliş edilməklə).

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyət kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmadığını müəyyən etmək üçün üç meyardan istifadə edir:

- kredit məbləği 30 gündən çox gecikdirilmişdir;
- müqavilə kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivinin təyinatında təsvir edilməyən şərtlər altında restrukturlaşdırılmışdır;
- Bank bir və ya daha çox gün müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi üçün Cəmiyyətin hesab qalıqlarından istifadəsi məhdudlaşdırılmışdır və ya əmanətləri üzrə ödənişlər gecikdirilmişdir.

Banklara yerləşdirilən məbləğlər və ya korporativ müştərilərə verilən kreditlərin kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artdığı qənaətinə gəlmək üçün keyfiyyət amillərinə də əsaslanmaq olar. Bu keyfiyyət amillərinin Cəmiyyətin mütəmadi aparılan kəmiyyət təhlillərində tam əksini tapmayan kredit riskinin idarə edilməsi prosesləri ilə bağlılığı olur. Bu nəzarət siyahısına düşmüş yerləşdirmələr kimi yüksək risk meyarlarına cavab verən məbləğlərə aiddir. Belə keyfiyyət meyarları mütəxəssis mühakiməsinə və müvafiq tarixi təcrübəyə əsaslanır.

Gecikmə günləri tam ödənişin edilmədiyi ilk gündən başlayaraq hesablanır. Gecikmə günləri borcalan üçün tanınan hər hansı möhləti nəzərə almadan hesablanır.

İlkin tanınmadan sonra kredit riskində əhəmiyyəti artımın olmadığına dair sübut olarsa alət üzrə zərər ehtiyatı yenidən 12 aylıq ehtimal olunan kredit zərəri kimi hesablanır.

Defolt ehtimalının müddət strukturunun yaradılması

Cəmiyyətin kreditləri üçün defolt ehtimalı (%) Markov zənciri üsulu ilə, yəni təhlil edilən dövr ərzində gecikdirilmiş müddət intervalları boyu kreditin stoxastik keçid matrislərinə əsasən hesablanır.

Cəmiyyət xidmət növləri üzrə kredit riski haqqında ödəmə və defolt məlumatı toplayır. Defolt ehtimalını hesablamaq üçün Cəmiyyət 2016-cı ilin iyul ayından başlayaraq tarixi məlumatı istifadə edir.

Defolt ehtimalını hesablamaq üçün təhlil edilən dövrün əvvəlində (rezerv dərəcələrinin hesablandığı tarixdən əvvəlki il) mövcud olan bütün kreditlər gecikmə intervalına əsasən sıralanır:

- “gecikməmiş”,
- “1-30 gün gecikmiş”,
- “31-60 gün gecikmiş”,
- “61-90 gün gecikmiş”,
- “defolt”.

Risk qrupları arasında orta miqrasiya matrisi kollektiv əsasla tarixi miqrasiya məlumatına əsasən müəyyən edilir.

9 sayılı MHBS-in tələb etdiyi kimi Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərlərini hesablayarkən proqnoz məlumatından istifadə edir. Defolt ehtimalı parametri makroiqtisadi amillərdə gələcək dəyişiklikləri nəzərə almaqla uçota alınır.

Defoltun izahı

Kredit üzrə dəyərsizləşmiş aktivlər üçün meyarlar 3 sayılı Qeyddə açıqlanmışdır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Proqnoz məlumatının tətbiqi

Cəmiyyət proqnoz məlumatını həm maliyyə alətinin kredit riskinin ilkin tanınmadan sorna əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmadığını qiymətləndirmək, həm də ehtimal olunan kredit zərərlərini ölçmək üçün tətbiq edir. Cəmiyyət proqnoz məlumatını qiymətləndirərkən ekspert mühakiməsindən istifadə edir. Bu qiymətləndirmə həmçinin kənar məlumata əsaslanır.

9 sayılı MHBS-in əsas tələblərindən birinə görə proqnoz məlumatı defolt ehtimalından bütün dövrdə asılılığı və tarixi defolt dərəcələrinin hərəkətini izah edən reqressiya modelləri üçün tətbiq edilməli, seçilmiş makroiqtisadi parametrlər defolt ehtimalını konkret zamana uyğunlaşdırmaq üçün defolt ehtimalı əyrisinə düzəliş etməlidir.

Cəmiyyət tarixi məlumatın təhlilindən istifadə edərək kredit riski və kredit zərərlərinin əsas amillərini aşkar etmiş və sənədləşdirmiş, makroiqtisadi parametr və kredit riski və kredit zərərləri arasında əlaqələri hesablamışdır.

Makroiqtisadi göstəricilər inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələrdə defolt ehtimalının elmi tədqiqat nəticələrinə əsasən seçilmişdir. Ən önəmli makroiqtisadi göstəriciləri real neft qiymətləri və orta aylıq əmək haqqıdır. Göstəricilər Cəmiyyətin borcalanlarının kredit qabiliyyətinə ən böyük təsiri əks etdirməlidir, belə ki, Cəmiyyətin borcalanları əhalinin aşağı və ya ortadan aşağı gəlirli təbəqəsidir.

Nəzərə alınan kənar məlumata dövlət orqanları və Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı kimi monetar orqanların dərc etdiyi iqtisadi məlumat və proqnozlar aiddir. Cəmiyyət 3 illik makroiqtisadi məlumatı təhlil etmişdir.

Əsas amillər portfel segmentlərindən asılıdır. 31 dekabr 2022-ci il tarixinə istifadə edilən iqtisadi ssenarilərə 31 dekabr 2023-cü il tarixində tamamlanmış ildən 2025-ci ilədək Azərbaycan Respublikası üçün olan əsas amillər daxil olmuşdur.

Əsas amil	2023	2024	2025
Real ÜDM artımı	2.7%	4.4%	3.7%
Nominal ÜDM (min AZN ilə)	105,800	108,400	112,900

Modifikasiya edilmiş maliyyə aktivləri

Kredit müqaviləsinin şərtləri bazar şəraitinin dəyişməsi, müştərilərin saxlanması və müştərinin kredit qabiliyyətliliyinin cari və ya mümkün pisləşməsi ilə bağlı olmayan digər amillər daxil olmaqla, bir sıra səbəblərdən dəyişdirilə bilər. 3 sayılı Qeyddə təsvir edilən uçot siyasətinə əsasən şərtləri dəyişdirilmiş mövcud kreditin tanınması dayandırılı və şərtləri yenidən razılaşdırılaraq ədalətli dəyerdə yenidən tanına bilər.

Maliyyə aktivinin şərtləri modifikasiya edildikdə və modifikasiya tanınmanın dayandırılması ilə nəticələnmədikdə aktivin kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmadığı aşağıdakıların müqayisəsini əks etdirir:

- modifikasiya şərtlərinə əsasən hesabat tarixində aktivin qalan bütün dövr üçün defolt ehtimalı;
- ilkin tanınma zamanı olan məlumat və ilkin müqavilə şərtlərinə əsasən aktivin qalan bütün dövr üçün defolt ehtimalı.

Modifikasiya tanınmanın dayandırılması ilə nəticələndikdə yeni kredit tanınır və 1-ci Mərhələyə təsnif edilir (həmin zaman kredit üzrə dəyersizləşmədiyi ehtimal edilir).

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyət borcların qaytarılması fürsətlərini maksimum artırmaq və defolt riskini minimuma endirmək üçün müştərilərə verilmiş kreditlərin şərtlərini maliyyə çətinlikləri kimi yenidən razılaşdırır (praktikada “kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi” adlandırılır). Cəmiyyətin kredit şərtlərinin nəzərdən keçirilməsi siyasətinə əsasən, kredit şərtləri hər bir müştəri üçün fərdi qaydada o halda nəzərdən keçirilir ki, borcalan öz borcu üzrə hal-hazırda defoltdadır və ya defolt riski yüksəkdir, borcalanın öz borcunu ilkin müqavilə şərtləri əsasında ödəməsi üçün bütün məqsədəuyğun səylərindən istifadə etməsi barədə sübutlar mövcuddur və borcalanın nəzərdən keçirilmiş şərtlərə əməl edə biləcəyi gözlənilir.

Yeni şərtlərə adətən ödəniş müddətinin uzadılması, faiz ödənişlərinin zamanlamasının və kredit şərtlərinin dəyişdirilməsi daxildir. Həm pərakəndə, həm də biznes kreditlərinin şərtləri nəzərdən keçirilə bilər.

Cəmiyyətin kredit şərtlərini yenidən nəzərdən keçirmək siyasətinin bir hissəsi kimi dəyişikliyə uğramış maliyyə aktivləri üçün, Defolt ehtimalı proqnozu dəyişikliyin Cəmiyyətin faiz və əsas məbləği toplamaq qabiliyyətini artırıb-artırmadığını və ya bərpa etdiyini və Cəmiyyətin kredit şərtlərini nəzərdən keçirmək sahəsində keçmiş təcrübəsini əks etdirir. Bu prosesin bir hissəsi kimi Cəmiyyət borcalanın ödəniş fəaliyyətini dəyişdirilmiş müqavilə şərtləri ilə münasibətdə qiymətləndirir və müxtəlif davranış göstəricilərini nəzərə alır.

Bir qayda olaraq kredit şərtlərinin yenidən nəzərdən keçirilməsi kredit riskində əhəmiyyətli artımın keyfiyyət göstəricisidir və kredit şərtlərinin yenidən nəzərdən keçirilməsinə dair gözlənilən riskə məruz qalan məbləğin kredit üzrə dəyərsizləşməsinə dair sübut təşkil edə bilər (bax: 3 sayılı Qeyd). Riskə məruz qalan məbləğin kredit üzrə dəyərsizləşmiş/defoltda hesab edilməməsi üçün müştəri müəyyən müddət ərzində davamlı olaraq ödənişləri vaxtında etməli və ya defolt ehtimalı o qədər azalmalıdır ki, zərər üzrə ehtiyat yenidən 12 aylıq ehtimal olunan kredit zərəri miqdarında hesablansın.

EOKZ-nin ölçülməsi

EOKZ-nin ölçülməsində əsas faktorlar aşağıdakı dəyişənlərin strukturudur:

- Defolt Ehtimalı (DE);
- Defolt Zamanı Yaranan Zərər (DZYZ);
- Defolt Vəziyyətində Riskə Məruz Qalma (DVRMQ).

1-ci Mərhələdə riskə məruz qalan məbləğ üzrə gözlənilən kredit zərərlərini 12 aylıq defolt ehtimalını DZYZ və DVRMQ-yə vurmaqla hesablanır. Bütün dövr üçün ehtimal olunan kredit zərərləri bütün dövr üçün defolt ehtimalını DZYZ və DVRMQ-yə vurmaqla hesablanır.

Defolt ehtimalını hesablama metodologiyası “Defolt ehtimalının müddət strukturunun yaradılması” başlığı altında müzakirə edilmişdir.

Cəmiyyət DZYZ parametrlərini defoltda tərəf müqabillərinə qarşı iddialar üzrə bərpa tarixinə əsasən hesablayır. DZYZ modellərində iddianın strukturu, iddia üzrə təminat və maliyyə aktivinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan istənilən təminatın bərpa xərcləri nəzərə alınır. Pərakəndə əmlakla təmin edilmiş kreditlər üçün LTV əmsalı DZYZ-nin müəyyən edilməsi üçün başlıca parametrdir. DZYZ hesablamaları əmlak qiymətlərində mümkün dəyişiklikləri əks etdirməsi üçün təkrar kalibrasiya edilir. DZYZ qiymətləri diksont amili kimi effektiv faiz dərəcəsi ilə istifadə etməklə diskontlaşdırılmış pul vəsaitləri əsasında hesablanır.

DVRMQ defolt zamanı riskli mövqenin gözlənilən məbləğini əks etdirir. Cəmiyyət DVRMQ-ni cari risk məbləği və müqaviləyə əsasən ayrılan və amortizasiyadan yaranan cari məbləgdə mümkün dəyişikliklərə əsasən hesablayır. Maliyyə aktivinin DVRMQ-si onun defolt anındakı ümumi balans dəyəridir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi və 1-ci Mərhələ maliyyə aktivləri üzrə maksimum 12 aylıq defolt ehtimalından istifadə etmək şərtilə, Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərinə kredit riskinə məruz qaldığı maksimal müqavilə müddəti ərzində (borcalanın müddəti uzatmaq variantları daxil olmaqla) defolt riskini nəzərə almaqla ölçür (hətta Cəmiyyət kredit risklərini idarə etmək məqsədi ilə daha uzun müddəti nəzərdə tutduqda belə).

Cəmiyyətin məhdud tarixi məlumatlara malik olduğu portfeller üçün, daxili mövcud məlumatlara əlavə olaraq kənar müqayisəli məlumatlardan istifadə edilir. Ehtimal olunan kredit zərərinin ölçülməsi üçün kənar müqayisəli məlumatın əhəmiyyətli olduğu portfeller aşağıdakılardır:

	31 dekabr 2022-ci il tarixinə riskə məruz qalan məbləğ	Kənar müqayisəli məlumatın istifadə edildiyi DE	DZYZ
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,003	“Moody’s”in defolt araşdırması	100%

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətlərinin bazar qiymətlərində baş verən dəyişikliklər səbəbindən tərəddüd edəcəyi riskdir. Bazar riski valyuta riskindən, faiz dərəcəsi riskindən və digər qiymət risklərindən ibarətdir. Bazar riski bazar şəraitlərində ümumi və spesifik xarakterli dəyişikliklərin və bazar qiymətlərinin dəyişkənlik səviyyəsində dəyişikliklərin təsirinə məruz qalan faiz dərəcələrində, valyutada və qiymətli kağızlarda açıq mövqelərlə əlaqədar yaranır.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin bazar faiz dərəcələrində dəyişikliklər nəticəsində dəyişəcəyi riskidir. Cəmiyyətin maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitləri bazar faiz dərəcələrinin səviyyələrində dəyişikliklərin təsirinə məruz qalır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Faiz marjaları bu cür dəyişikliklərin nəticəsində yüksələ bilər, lakin eyni zamanda, gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdikdə azala, yaxud itkilərə gətirib çıxara bilər.

Faiz dərəcəsi riski, əsasən, faiz dərəcələri arasında fərqlərə nəzarət etməklə tənzimlənir. Aşağıdakı cədvəldə əsas maliyyə alətləri üzrə faiz dərəcələri arasında fərqlər təqdim olunur:

	1 aydan az	1-3 ay	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Faizsiz	Balans dəyəri
31 dekabr 2022-ci il							
AKTİVLƏR							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	-	-	-	-	1,009	1,009
Müştərilərə verilmiş kreditlər	547	1,055	4,068	4,380	392	-	10,442
Maliyyə icarəsi	312	489	1,930	1,799	-	-	4,530
Digər maliyyə aktivləri	-	-	-	-	-	83	83
Cəmi maliyyə aktivləri	859	1,544	5,998	6,179	392	1,092	16,064
ÖHDƏLİKLƏR							
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	261	82	299	-	-	-	642
Müddətli borc vəsaitləri	-	-	168	322	-	-	490
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	236	-	2,924	1,960	-	-	5,120
İcarə öhdəliyi	6	12	57	50	-	-	125
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	-	-	-	-	124	124
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	503	94	3,448	2,332	-	124	6,501
Xalis likvidlik boşluğu	356	1,450	2,550	3,847	392	968	9,563

	1 aydan az	1-3 ay	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Faizsiz	Balans dəyəri
31 dekabr 2021-ci il							
AKTİVLƏR							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	-	-	-	-	197	197
Müştərilərə verilmiş kreditlər	429	831	3,421	4,261	984	-	9,926
Maliyyə icarəsi	247	364	1,537	2,201	-	-	4,349
Digər maliyyə aktivləri	-	-	-	-	-	128	128
Cəmi maliyyə aktivləri	676	1,195	4,958	6,462	984	325	14,600
ÖHDƏLİKLƏR							
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	60	444	2,118	217	-	-	2,839
Müddətli borc vəsaitləri	-	-	174	461	-	-	635
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	109	-	2,925	-	-	3,034
İcarə öhdəliyi	7	8	15	49	-	-	79
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	-	-	-	-	146	146
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	67	561	2,307	3,652	-	146	6,733
Xalis likvidlik boşluğu	609	634	2,651	2,810	984	179	7,867

Orta effektiv faiz dərəcələri

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə faiz yaradan aktivlər və öhdəliklər üzrə orta effektiv faiz dərəcələri təqdim olunur. Bu faiz dərəcələri gəlirlilik səviyyələrinin həmin aktivlərin və öhdəliklərin ödəniş müddətinə nisbətən təxminidir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

	2022-ci il Orta effektiv faiz dərəcəsi, %		2021-ci il Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	
	AZN	ABŞ dolları	AZN	ABŞ dolları
Faiz yaranan aktivlər				
Müştərilərə verilmiş kreditlər	24.81%	15.74%	22.04%	16.10%
Maliyyə icarəsi	31.04%	-	30.42%	-
Faiz yaranan öhdəliklər				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	12.5%	-	12.67%	-
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	12%	-	12%	-
Müddətli borc vəsaitləri	7.25%	-	7.25%	-
İcarə öhdəliyi	12.75%	-	13%	-

Faiz dərəcəsinin həssaslığının təhlili

Faiz dərəcələrinin dəyişməsi təhlilinə əsaslanan faiz riskinin idarə edilməsi maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin həssaslığının monitorinqi vasitəsilə həyata keçirilir. Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə mövcud olan faiz yaranan aktivlərin və öhdəliklərin bütün gəlirlilik səviyyələrində və mövqelərində 100 baza nöqtəsi (bn) həcmində paralel azalma və ya artıma əsasən sadələşdirilmiş ssenariyə əsaslanan xalis mənfəət və ya zərərin və kapitalın (vergilər çıxılmaqla) faiz dərəcələrində dəyişikliklərə (qiymətlərin dəyişməsi riski) həssaslığının təhlili təqdim olunur:

	2022-ci il	2021-ci il
100 bn paralel artım	86	77
100 bn paralel azalma	(86)	(77)

Valyuta riski

Cəmiyyətin bir neçə xarici valyutada ifadə edilmiş aktivləri və öhdəlikləri vardır.

Valyuta riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin xarici valyutaların məzənnələrindəki dəyişikliklərin nəticəsində tərəddüd etməsi riskidir. Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin valyuta strukturu təqdim olunur.

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Cəmi
AKTİVLƏR				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	609	386	14	1,009
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9,792	650	-	10,442
Maliyyə icarəsi	4,530	-	-	4,530
Digər maliyyə aktivləri	83	-	-	83
Cəmi aktivlər	15,014	1,036	14	16,064
ÖHDƏLİKLƏR				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	642	-	-	642
Müddətli borc vəsaitləri	490	-	-	490
İcarə öhdəliyi	125	-	-	125
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	5,120	-	-	5,120
Digər maliyyə öhdəlikləri	61	63	-	124
Cəmi öhdəliklər	6,438	63	-	6,501
Xalis mövqe	8,576	973	14	9,563

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin valyuta strukturu təqdim olunur:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	Cəmi
AKTİVLƏR				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	128	52	16	197
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8,522	1,404	-	9,926
Maliyyə icarəsi	4,349	-	-	4,349
Digər maliyyə aktivləri	128	-	-	128
Cəmi aktivlər	13,127	1,456	16	14,600
ÖHDƏLİKLƏR				
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	2,839	-	-	2,839
Müddətli borc vəsaitləri	635	-	-	635
İcarə öhdəliyi	79	-	-	79
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	3,034	-	-	3,034
Digər maliyyə öhdəlikləri	105	41	-	146
Cəmi öhdəliklər	6,692	41	-	6,733
Xalis mövqe	6,435	1,415	16	7,867

Cəmiyyət yuxarıdakı cədvələ əsasən normativ valyuta mövqeyinə uyğunluq məqsədi ilə hesabat verməli deyil. Tənzimləyici orqana valyuta mövqeyi haqqında prudensial rəqəmlərə əsaslanan hesabat verilir.

AZN-in qeyd edilən valyutalara qarşı 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə zəifləməsi nəticəsində kapital və mənfəət və ya zərər aşağıda göstərilən məbləğlər qədər azala bilərdi. Təhlil vergi təsirləri daxil olmaqla təqdim olunur və Cəmiyyət hesabat dövrünün sonunda mümkün olduqlarını ehtimal etdiyi xarici valyuta məzənnələrinin dəyişikliklərinə əsaslanır. Təhlildə bütün digər parametrlərin, xüsusilə də faiz dərəcələrinin dəyişməz qaldığı fərz olunur.

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
ABŞ dollarının AZN-ə nisbətən 20% qalxması	195	283

AZN-in qeyd edilən valyutalara qarşı 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə möhkəmlənməsi, bütün digər parametrlərin dəyişməz qalması şərti ilə, həmin valyutalara eyni həcmli, lakin əks istiqamətli təsiri edərdi.

Kredit riski

Kredit riski müştəri və ya maliyyə aləti üzrə tərəf müqabili müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi təqdirdə, Cəmiyyətin maliyyə zərərinə uğrayacağı riskdir. Cəmiyyətin kredit risklərinin tənzimlənməsi üçün siyasət və prosedurları vardır (həm uçota alınmış maliyyə aktivləri, həm də uçota alınmamış müqavilə öhdəlikləri üçün); o cümlədən, portfel cəmləşmələrinin məhdudlaşdırılması üzrə qaydalar və kredit riskinə fəal surətdə nəzarət edən Kredit Komitəsinin yaradılması barədə qaydalar daxildir. Kredit siyasəti Müşahidə Şurası tərəfindən nəzərdən keçirilir və təsdiqlənir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Kredit siyasətində aşağıdakılar əks olunur:

- kredit ərizələrinin baxılması və təsdiqlənməsi prosedurları;
- borcalanların kredit qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi metodikası;
- kontragent, emitent və sığorta şirkətlərinin kredit qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi metodikası;
- kreditlərin sənədləşməsinə (rəsmiləşdirilməsinə) dair tələblər;
- kreditlərin və digər kredit risklərinin mütəmadi monitorinqi üzrə prosedurlar.

Cəmiyyət davamlı olaraq fərdi kredit risklərinin fəaliyyətinə nəzarət edir və müntəzəm olaraq müştərilərin ödəmə qabiliyyətini yenidən müəyyənləşdirir. Yenidən baxış borcalan tərəfindən təqdim edilmiş və ya Cəmiyyət tərəfindən əldə edilmiş müştərinin ən son maliyyə hesabatları və digər məlumatlara əsaslanır.

Kredit riskinin maksimal dərəcəsi, bir qayda olaraq, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərində və uçota alınmamış müqavilə öhdəliklərinin məbləğlərində əks olunur. Potensial kredit riskinin azaldılması məqsədi ilə aktivlərin və öhdəliklərin mümkün qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi effekti əhəmiyyətli xarakter daşımır.

Aşağıdakı cədvəldə hesabat tarixinə maliyyə aktivləri ilə bağlı maksimal kredit riski təqdim olunur:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
AKTİVLƏR		
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (nağd pul vəsaitləri xaric olmaqla)	1,003	191
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,442	9,926
Maliyyə icarəsi	4,530	4,349
Digər maliyyə aktivləri	83	128
Cəmi riskə məruz qalan məbləğ	16,058	14,594

Müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı kredit riskinin təhlili 13 saylı Qeyddə açıqlanmışdır.

Likvidlik riski

Likvidlik riski Cəmiyyətin hesablaşması nağd pul və ya digər maliyyə aktivləri ilə aparılan maliyyə öhdəlikləri ilə bağlı öhdəliklərinin yerinə yetirilməsində çətinliklərlə üzləşməsi riskidir. Likvidlik riski aktivlərlə öhdəliklərin ödəniş müddətləri arasında uyğunsuzluq olduqda yaranır. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəniş müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunlaşdırılması, yaxud tənzimlənən uyğunsuzluğu likvidliyin idarə edilməsində əsas rol oynayır. Tam uyğunluğun təmin edilməsi maliyyə təşkilatları üçün qeyri-adidir, çünki onların məşğul olduqları əməliyyatlar, adətən, qeyri-müəyyən müddətlərlə və növlərin müxtəlifliyi ilə səciyyələnir. Ödəniş müddətləri arasında fərq (uyğunsuzluq) olduqda, mənfəətlilik səviyyəsi arta bilər, lakin eyni zamanda, itkilərin yaranması riski də artır.

Cəmiyyət, pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı bütün öhdəliklərin vaxtılı-vaxtında yerinə yetirilməsi üçün zəruri həcmdə vəsaitlərin mövcudluğunu təmin etmək məqsədi ilə likvidliyini idarə edir və tənzimləyir. Likvidlik siyasəti Müşahidə Şurası tərəfindən nəzərdən keçirilir və təsdiqlənir.

Cəmiyyət diversifikasiyalı və sabit maliyyələşdirmə bazasını fəal surətdə dəstəkləməyə çalışır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Likvidliyin idarə edilməsi siyasəti aşağıdakılardan ibarətdir:

- pul vəsaitlərinin hərəkətinin proqnozlaşdırılması və onlarla əlaqədar tələb olunacaq likvid aktivlərin səviyyəsinin nəzərə alınması;
- maliyyələşdirmə mənbələrinin müxtəlifliyinin təmin edilməsi;
- borcların cəmləşməsinin və profillərinin (parametrlərinin) tənzimlənməsi;
- borcların maliyyələşdirilməsi planlarının tərtib edilməsi;
- pul vəsaitlərinin hərəkətinin kəsilməsinə qarşı bir tədbir kimi yüksək likvidli, asanlıqla satıla bilən aktivlər portfelinin təmin edilməsi;
- fəvqəladə hallarda likvidliyin və maliyyələşdirmənin təmin edilməsi üçün planların hazırlanması;
- likvidlik əmsallarının normativ tələblərə uyğun olub-olmadığının izlənməsi.

Maliyyə Departamenti Cəmiyyətin müxtəlif qurumlarından onların maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin likvidlik göstəriciləri haqqında və proqnozlaşdırılan gələcək əməliyyatlarla və fəaliyyət növləri ilə bağlı digər proqnozlaşdırılan pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında təfərrüatlı məlumatlar alır. Daha sonra, Maliyyə Departamenti bütövlüklə Cəmiyyət üçün yetərli likvidliyi təmin etmək üçün tələb olunan qısamüddətli likvid aktivlərin adekvat portfelini təmin edir.

Maliyyə Departamenti gündəlik likvidlik mövqeyinin monitorinqini və həm normal, həm ən çətin bazar şəraitlərini əks edən müxtəlif ssenarilərlə mütəmadi likvidlik stress-testlərini aparır. Normal bazar şəraitində likvidlik mövqeyini əks edən likvidlik haqqında hesabatlar rəhbərliyə hər həftə təqdim olunur. Likvidliyin tənzimlənməsi ilə bağlı qərarlar Maliyyə Departamenti tərəfindən qəbul və icra olunur.

Aşağıdakı cədvəllərdə maksimal dərəcədə mümkün olan erkən ödəniş müddətinə əsasən maliyyə aktivləri, öhdəlikləri və kreditlə bağlı öhdəliklər üzrə diskontlaşdırılmamış pul vəsaitlərinin hərəkəti təqdim olunur. Cədvəllərdə təqdim edilən cəmi məxaric müqavilələrdə nəzərdə tutulan maliyyə öhdəlikləri üzrə diskontlaşdırılmamış pul vəsaitlərinin hərəkətidir.

31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin diskontlaşdırılmamış ödəniş müddətlərinin təhlili aşağıdakı kimidir:

	Tələb olunana dək və bir aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Cəmi ümumi məxaric	Balans dəyəri
Qeyri-törəmə aktivlər							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,009	-	-	-	-	1,009	1,009
Müştərilərə verilmiş kreditlər	645	1,249	4,900	5,571	393	12,758	10,442
Maliyyə icarəsi	394	647	2,607	2,826	-	6,474	4,530
Digər maliyyə aktivləri	83	-	-	-	-	83	83
Cəmi qeyri-törəmə aktivlər	2,131	1,896	7,507	8,397	393	20,324	16,064
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	268	89	311	-	-	668	642
Müddətli borc vəsaitləri	-	-	182	364	-	546	490
Borc qiymətli kağızları	285	98	3,275	2,076	-	5,734	5,120
İcarə öhdəliyi	8	14	68	55	-	145	125
Digər maliyyə öhdəlikləri	124	-	-	-	-	124	124
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri	685	201	3,836	2,495	-	7,217	6,501

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin diskontlaşdırılmamış ödəniş müddətlərinin təhlili aşağıdakı kimidir:

	Tələb olunanadək və bir aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Cəmi ümumi məxaric	Balans dəyəri
Qeyri-törəmə aktivlər							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	197	-	-	-	-	197	197
Müştərilərə verilmiş kreditlər	514	1,001	4,166	5,494	994	12,169	9,926
Maliyyə icarəsi	327	517	2,236	3,745	-	6,825	4,349
Digər maliyyə aktivləri	128	-	-	-	-	128	128
Cəmi qeyri-törəmə aktivlər	1,166	1,518	6,402	9,239	994	19,319	14,600
Maliyyə öhdəlikləri							
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	89	499	2,247	219	-	3,054	2,839
Müddətli borc vəsaitləri	-	-	182	546	-	728	635
Borc qiymətli kağızları	130	60	275	3,266	-	3,731	3,034
İcarə öhdəliyi	8	9	20	59	-	96	79
Digər maliyyə öhdəlikləri	146	-	-	-	-	146	146
Cəmi qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri	373	568	2,724	4,090	-	7,755	6,733

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan məbləğlərin gözlənilən ödəniş müddətləri üzrə təhlili təqdim olunmuşdur:

	Tələb olunanadək və bir aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Gecikmiş (vaxtı keçmiş)	Cəmi
Qeyri-törəmə aktivlər							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,009	-	-	-	-	-	1,009
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	547	1,055	4,068	4,380	6	386	10,442
Maliyyə icarəsi	312	489	1,930	1,799	-	-	4,530
Digər maliyyə aktivləri	83	-	-	-	-	-	83
Cəmi aktivlər	1,951	1,544	5,998	6,179	6	386	16,064
Qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri							
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	261	82	299	-	-	-	642
Müddətli borc vəsaitləri	-	-	168	322	-	-	490
Borc qiymətli kağızları	236	-	2,924	1,960	-	-	5,120
İcarə öhdəliyi	6	12	57	50	-	-	125
Digər maliyyə öhdəlikləri	124	-	-	-	-	-	124
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	627	94	3,448	2,332	-	-	6,501
Xalis mövqə	1,324	1,450	2,550	3,847	6	386	9,563
Xalis məcmu mövqə	1,324	2,774	5,324	9,171	9,177	9,563	

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı) (Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2021-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan məbləğlərin gözlənilən ödəniş müddətləri üzrə təhlili təqdim olunmuşdur:

	Tələb olunana ək və bir aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Gecikmiş (vaxtı keçmiş)	Cəmi
Qeyri-törəmə aktivlər							
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	197	-	-	-	-	-	197
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	429	831	3,421	4,261	33	951	9,926
Maliyyə icarəsi	247	364	1,537	2,201	-	-	4,349
Digər maliyyə aktivləri	128	-	-	-	-	-	128
Cəmi aktivlər	1,001	1,195	4,958	6,462	33	951	14,600
Qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri							
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	60	444	2,118	217	-	-	2,839
Müddətli borc vəsaitləri	-	-	174	461	-	-	635
Borc qiymətli kağızları	-	109	-	2,925	-	-	3,034
İcarə öhdəliyi	7	8	15	49	-	-	79
Digər maliyyə öhdəlikləri	128	-	-	-	-	-	128
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	195	561	2,307	3,652	-	-	6,715
Xalis mövqə	806	634	2,651	2,810	33	951	7,885
Xalis məcmu mövqə	806	1,440	4,091	6,901	6,934	7,885	

25 KAPİTALIN İDARƏ EDİLMƏSİ

ARMB Cəmiyyətin kapitalının normativ tələblərini müəyyən edir və onların yerinə yetirilməsinə nəzarət edir. Cəmiyyət hüquqi normativlər əsasında kredit təşkilatları üçün kapital kimi müəyyən edilmiş vəsaitləri kapital kimi qəbul edir. ARMB tərəfindən müəyyən olunmuş cari kapital tələbləri əsasında bank olmayan kredit təşkilatları minimum 300 min AZN məbləğində (31 dekabr 2021-ci il: 300 min AZN) nizamnamə kapitalına malik olmalıdır.

Ümumi normativ kapitalın riski ölçülmüş aktivlərə nisbətinin (normativ kapital nisbəti) saxlanması ilə bağlı ARMB tərəfindən bank olmayan kredit təşkilatlarına heç bir tələb qoyulmur.

Cəmiyyətin kapitalın idarə olunması üçün rəsmi siyasəti yoxdur, lakin rəhbərlik Cəmiyyətin əməliyyat və strateji ehtiyaclarının ödənilməsi üçün kifayət qədər kapital bazasını saxlamağa və bazar iştirakçılarının inamını qorumağa çalışır. Rəhbərlik buna nail olmaq üçün pul vəsaitlərinin səmərəli idarə olunması, Cəmiyyətin gəlir və mənfəətinin davamlı monitorinqi, əsasən Cəmiyyətin əməliyyat üzrə pul vəsaitləri ilə maliyyələşdirilən uzunmüddətli investisiya planlarından istifadə edir. Cəmiyyət bu cür tədbirlərlə gəlirin davamlı artımına nail olmağa çalışır.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

26 ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Sığorta

Azərbaycan Respublikasında sığorta sahəsi inkişaf mərhələsindədir və dünyanın digər ölkələrində qəbul edilmiş sığortalamanın bir çox formaları Azərbaycanda hələ mövcud deyil. Cəmiyyətin əmlak və avadanlıqları, biznes fəaliyyətinin dayanması və ya Cəmiyyətə məxsus olan ərazilərdə və ya onun əməliyyatları ilə əlaqəli baş vermiş hadisələr nəticəsində əmlak və ya ətraf mühitə zərərin vurulması ilə əlaqədar olaraq yaranan üçüncü tərəf məsuliyyətinə dair tam sığorta təminatı yoxdur. Cəmiyyət tam sığorta təminatı alanadək, müəyyən aktivlərin itirilməsi və ya məhv olması riski mövcuddur və bu riskin əməliyyatlara və maliyyə vəziyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə mənfi təsiri ola bilər.

Məhkəmə iddiaları

Cəmiyyət fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq məhkəmə iddialarına və şikayətlərə məruz qalır. Rəhbərlik bu kimi iddia və şikayətlər nəticəsində yaranan maddi məsuliyyətin Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinə və ya gələcək əməliyyatların nəticələrinə ciddi mənfi təsir göstərməyəcəyini hesab edir.

Vergi öhdəlikləri

Azərbaycan Respublikasının vergi qoyma sistemi inkişaf etməkdə olduğuna görə bir çox hallarda aydın olmayan, ziddiyyətli və müxtəlif vergi orqanları tərəfindən fərqli qaydada təfsir edilən qanunvericilikdə tez-tez dəyişikliklərlə, rəsmi göstərişlərlə və məhkəmə qərarları ilə səciyələnilir. Vergilər sərt cərimələr və faiz yükləmələri tətbiq edən orqanlar tərəfindən yoxlanılır və araşdırılır.

Bir vergi ili ümumən üç növbəti təqvim ili müddətində vergi orqanları tərəfindən nəzarət üçün açıq qalır. Lakin müəyyən hallarda bir vergi ili daha uzun müddətə açıq qala bilər.

Bu hallar Azərbaycanda digər ölkələrlə müqayisədə daha ciddi vergi risklərinin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik qüvvədə olan qanunvericiliyinin, rəsmi göstərişlərin və məhkəmə qərarlarının təsnifləri əsasında vergi öhdəlikləri ilə əlaqədar adekvat tədbirlər gördüyünü hesab edir. Lakin müvafiq səlahiyyətli orqanların şərhləri fərqli ola bilər və vergi orqanları öz şərhlərinin tətbiq edilməsinə nail olduqları halda, maliyyə hesabatlarına təsiri əhəmiyyətli ola bilər.

Cari və təxirə salınmış vergi öhdəliklərini müəyyən etmək üçün Cəmiyyət qeyri-müəyyən vergi mövqeyinin təsirini, əlavə vergiləri, penyalı və ödənilməmiş faizləri nəzərə alır. Cəmiyyət bir sıra amillərin qiymətləndirilməsinə, o cümlədən vergi qanunvericiliyin təfsirinə və əvvəlki təcrübəsinə əsaslanaraq vergi öhdəlikləri üçün hesablaşmaların bütün açıq vergi illərinə görə adekvat olduğunu düşünür. Bu qiymətləndirmə ehtimal və fərziyyələrə əsaslanaraq həyata keçirilir və uyğun olaraq gələcək hadisələr haqqında ehtimalları əhatə edə bilər. Cəmiyyətin mövcud vergi öhdəliklərinin adekvatlığı ilə bağlı öz mülahizəsini dəyişdirməsinə səbəb olan yeni məlumatlar yarana bilər; vergi öhdəliklərinə edilən bu cür dəyişikliklər həmin qərarın verildiyi dövrdə vergi xərci məbləğinə təsir edə bilər.

27 ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Əsas rəhbərlik heyətinin məvacibi

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə işçi heyəti ilə bağlı xərclərə daxil olan cəmi məvacib haqqında məlumat təqdim olunur:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Qısamüddətli işçi müavinətləri	205	248
	<u>205</u>	<u>248</u>

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Cəmiyyət rəhbərliyə təqaüd, işə xitam verilməsinə görə və digər uzunmüddətli müavinətlər vermir.

Digər əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci tarixinə əsas rəhbərlik heyəti, ana şirkət və eyni ana şirkətin nəzarəti altında olan müəssisələrlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar və orta effektiv faiz dərəcələri təqdim olunmuşdur:

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	Əsas rəhbərlik heyəti	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	Ana şirkət	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	-	-	-	5	-

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2021-ci tarixinə əsas rəhbərlik heyəti, ana şirkət və eyni ana şirkətin nəzarəti altında olan müəssisələrlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar və orta effektiv faiz dərəcələri təqdim olunmuşdur:

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	Əsas rəhbərlik heyəti	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	Ana şirkət	Orta effektiv faiz dərəcəsi, %
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	-	-	-	-	2	-

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə əsas rəhbərlik heyəti, ana şirkət və eyni ana şirkətin nəzarəti altında olan müəssisələrlə əməliyyatlar üzrə mənfəət və ya zərəre daxil edilmiş məbləğlər təqdim olunmuşdur:

Mənfəət və ya zərəre haqqında hesabat	Əsas rəhbərlik heyəti	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Ana şirkət
Faiz gəlirləri	2	-	-

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə əsas rəhbərlik heyəti, ana şirkət və eyni ana şirkətin nəzarəti altında olan müəssisələrlə əməliyyatlar üzrə mənfəət və ya zərəre daxil edilmiş məbləğlər təqdim olunmuşdur:

Mənfəət və ya zərəre haqqında hesabat	Əsas rəhbərlik heyəti	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Ana şirkət
Faiz gəlirləri	6	-	-

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

28 MALİYYƏ AKTİVLƏRİ VƏ ÖHDƏLİKLƏRİ: ƏDALƏTLİ DƏYƏR VƏ UÇOT TƏSNİFATLARI

Uçot təsnifatları və ədalətli dəyərlər

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri təqdim olunmuşdur:

	Amortizasiya edilmiş dəyər	Cəmi balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,009	1,009	1,009
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10,442	10,442	10,442
Maliyyə icarəsi	4,530	4,530	4,530
Digər maliyyə aktivləri	83	83	83
Cəmi maliyyə aktivləri	16,064	16,064	16,064
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	642	642	642
Müddətli borc vəsaitləri	490	490	490
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	5,120	5,120	5,120
İcarə öhdəliyi	125	125	125
Digər maliyyə öhdəlikləri	124	124	124
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	6,501	6,501	6,501

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri təqdim olunmuşdur:

	Amortizasiya edilmiş dəyər	Cəmi balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	197	197	197
Müştərilərə verilmiş kreditlər	9,926	9,926	9,926
Maliyyə icarəsi	4,349	4,349	4,349
Digər maliyyə aktivləri	128	128	128
Cəmi maliyyə aktivləri	14,600	14,600	14,600
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	2,839	2,839	2,839
Müddətli borc vəsaitləri	635	635	635
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	3,034	3,034	3,034
İcarə öhdəliyi	79	79	79
Digər maliyyə öhdəlikləri	146	146	146
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	6,733	6,733	6,733

Ədalətli dəyərin hesablamaları hesablama tarixinə maliyyə alətinin müstəqil kommersiya əməliyyatında tərəflər qismində çıxış edən məlumatlı şəxslər arasında mübadilə oluna bildiyi məbləğini təxmin etmək məqsədinə xidmət edir. Lakin qeyri-müəyyənlikləri və mühakimənin subyektivliyini nəzərə alaraq, ədalətli dəyər aktivlərin satışı və ya öhdəliklər üzrə hesablaşmanın aparılması çərçivəsində reallaşdırıla bilən dəyər kimi qəbul edilməməlidir.

Fəal bazarlarda dövriyyədə olan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri kotirovka olunmuş bazar qiymətlərinə və ya dilerin qiymət təkliflərinə əsaslanır. Cəmiyyət bütün digər maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini digər qiymətləndirmə üsulları vasitəsilə müəyyən edir.

“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Qiymətləndirmə üsullarının məqsədi ölçmə tarixinə bazar iştirakçıları arasında adi əməliyyat zamanı aktivi satmaq üçün alınan və ya öhdəliyi ötürmək üçün ödənilən qiyməti əks etdirən ədalətli dəyərin müəyyənləşdirilməsidir.

Ədalətli dəyər iyerarxiyası

Cəmiyyət ədalətli dəyərləri ölçərkən ilkin göstəricilərin əhəmiyyətliliyini əks etdirən aşağıdakı ədalətli dəyər iyerarxiyasından istifadə edir:

- 1-ci Səviyyə: Fəal bazarda eyni bir alət üçün aktiv bazar qiymətləri (nizamlanmamış).
- 2-ci Səviyyə: birbaşa (yəni qiymətlər kimi), ya da bilavasitə (yəni qiymətlərdən törəyən) müşahidə oluna bilən, 1-ci səviyyəyə daxil edilmiş kotirovka olunan qiymətdən başqa digər ilkin göstəricilər. Bu kateqoriyaya aşağıdakı amillərdən istifadə etməklə qiymətləndirilən alətlər daxildir: analoji alətlər üçün fəal bazarda tətbiq edilən bazar qiymətləri; analoji alətlər üzrə kifayət qədər fəal hesab olunmayan bazarlarda tətbiq edilən qiymətlər; və ya bütün əhəmiyyətli ilkin göstəricilərin birbaşa, yaxud dolayısı ilə bazar məlumatlarından müşahidə oluna bildiyi digər qiymətləndirmə üsulları.
- 3-cü Səviyyə: ilkin göstəricilər müşahidə oluna bilmir. Bu kateqoriyaya aid edilən alətlərin qiymətləndirmə metoduna müşahidə edilə bilən məlumata əsaslanmayan ilkin göstəricilər daxildir və müşahidə edilə bilməyən ilkin göstəricilər həmin alətin qiymətləndirilməsində əhəmiyyətli təsirə malikdir. Bu kateqoriyaya oxşar alətlər üçün kotirovka olunan qiymətlər əsasında qiymətləndirilən alətlər daxildir və bu zaman alətlər arasında fərqi əks etdirmək üçün mühüm müşahidə olunmayan tənzimləmələr və ya mülahizələr tələb olunur.

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2022-ci il tarixinə ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərini hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir. Məbləğlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan dəyərlərə əsaslanır:

	2-ci səviyyə	3-cü səviyyə	Cəmi ədalətli dəyərlər	Cəmi balans dəyəri
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (nağd pul vəsaitləri xaric olmaqla)	1,003	-	1,003	1,003
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9,739	703	10,442	10,442
Maliyyə icarəsi	4,530	-	4,530	4,530
Digər maliyyə aktivləri	83	-	83	83
Cəmi maliyyə aktivləri	15,355	703	16,058	16,058
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	642	-	642	642
Müddətli borc vəsaitləri	490	-	490	490
Borc qiymətli kağızları	5,120	-	5,120	5,120
İcarə öhdəliyi	125	-	125	125
Digər maliyyə öhdəlikləri	124	-	124	124
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	6,501	-	6,501	6,501

**“TBC KREDİT BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI” MƏHDUD
MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ**

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi göstərilmədiyi halda, min Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2021-ci il tarixinə ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərini hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir. Məbləğlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan dəyərlərə əsaslanır:

	2-ci səviyyə	3-cü səviyyə	Cəmi ədalətli dəyərlər	Cəmi balans dəyəri
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (nağd pul vəsaitləri xaric olmaqla)	197	-	197	197
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8,641	1,285	9,926	9,926
Maliyyə icarəsi	4,349	-	4,349	4,349
Digər maliyyə aktivləri	128	-	128	128
Cəmi maliyyə aktivləri	13,315	1,285	14,600	14,600
Banklara ödəniləcək vəsaitlər	2,839	-	2,839	2,839
Müddətli borc vəsaitləri	635	-	635	635
Borc qiymətli kağızları	3,034	-	3,034	3,034
İcarə öhdəliyi	79	-	79	79
Digər maliyyə öhdəlikləri	146	-	146	146
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	6,733	-	6,733	6,733

29 HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hesabat tarixindən sonra Cəmiyyət “Yelo Bank” ASC və “Paşa Bank” ASC-dən götürdüyü borcları tam ödəmişdir.